

IS KANTATOS "KOVOTOJAI" TRYKSTA MELODIJŲ FONTANAI

Užmoji ir jo atlikimą vertinant

BALYS CHOMSKIS

Civic operos rūmuose, Chicago je Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 50 metų sukakties minėjime vasario 18 d. girdėjome tai progai parašytą Gaidelio-Santvaro kantatą "Kovotojus", kurią atliko "Dainavos" ansamblis, solistai, (sopranas, tenoras, bosas), daugiau kaip 50 asmenų simfoninis orkestras, diriguojant choro ansamblio chorvedžiui Petriui Armonui.

Juliaus Gaidelio kūrybinė kibirkštis neglūdi nei formoje, nei stiliu, ritmo, harmonijos kombinacijose, bet savyje, originalioje melodijoje, kuri tryksta kaip fontanai įvairiomis, romantiškomis spalvomis, praplėsdama vis mūsų muzikoje vyraujančio liaudiškumo elemento horizontą.

"Kantata yra santūriai lietuviška ir tiek pat moderni" — taip kalba pats kompozitorius apie savo veiklą. Kaip reikia suprasti — "moderni", jei dabartinė muzika, kaip jis sako, jo širdies negraudina?

Gaidelio modernizmas sukasi maždaug apie 1924 metus, kada, po sukėto avangardistų muzikoje sąmyšio, pasigirdo drausmės reikalaujantys balsai, kaip prancūzų poeto Cocteau: "Rappel à l'ordre". Žymus kompozitorius Busoni taipgi tada šūktelėjo: "Atgal prie Bacho!" Tame laikotarpyje išsivystė, taip vadinamas, neoklasicizmas.

Tačiau Gaidelis nevisai telpa į tuos rėmus. Jei kalbėsime apie kantatos formą, jis — klasikas, jei apie vokalinę melodijos liniją — romantikas, jei apie orkestrą — modernistas. Ar visa tai atseitį bus jam užskaityta už nuopelnus, neįsimu spręsti. Bet yra la b ai aišku, kad Gaidelio kantata yra sunki problema dirigentui. Aplamai, Gaidelio kūryboje randame daugiau talento, negu autoriteto, daugiau technikos, negu idėjų, daugiau platumos, negu de talių.

Stasio Santvaro kantatos tekstas yra parašytas mūsųose įsienė jusu, kadaise Lietuvoje vyra vusiu principu: ne kas, bet kaip. Tas principas siekia tuos laikus, kada daugumas kompozitorių pa sirinkdavo vokalinei muzikai pa čiūs banaliausius tekstus, kada dainavimo klatėje buvo visai ne žinoma lietuvių kalbos fonetika,

kada dainininkai dainuodami versdavo lietuvių kalbos garsą į italų ar rusų kalbos garsą, kada muzikams poetas buvo nulis, vertas net programoje įrašyti. Dideli kompozitoriai ieško poezijoje ne skambančios kalbos, bet gilių minties. O jei dainininkui žodis ar tam tikros priebalsės neskamba, tai jam trūksta technikos.

Ir šios kantatos tekstui netrūks ta skambių žodžių. Tačiau daugelis iš jų gerokai "iškalbėti", per ilgą laiką nustoje savo vaizdingumo savybių. Daug kur vietoj poezijos girdime tik puikiai skambančią retoriką. (Manytume ta čiau, kad kantatoje ar o dėje tin kamai panaudota retorika ne vi sada yra blogybė, ji čia gali būti ir gera vaizdingumo priemonė Red.)

Apie kantatos atlikimą kalbėti labai sunku. "Kovotojai", tur būt, yra pats geriausias Gaidelio vokalinis veiklas. Choras ir solistai laimingai perėjo "raudo nąją jūrą", ir antroje kantatos da lyje pasigirdo gražios muzikos.

Iš Armono dirigavimo dvelkė bejėgiškumas. Panėręs galva partitūroje, jis mušė taktą vienoda di namika ir ritmu, ir jo akli mostai nieko nesakė orkestrui, kuris ne turėjo jokio ryšio su ansambliu. Išskyrus antrąją kantatos dalį, pirmoji ir trečioji dalis klausyto jams buvo muzikiniai visai neaiš kios.

Iš solistų sunkiausia ir dėkin gausia partiją turėjo Dana Stan kaitytė, įnešdama kantaton ryš kių herojinių bruožų ir išskel da ma antrosios dalies puikų lyriz mą. Ji čia kartu su gerai skam bančiu moterų choru atskleidė šviesiausią ir tokį vienintelį mu zikinį momentą. Arnoldas Voke taitis su savo virtuozine techni ka, gaila, dažnai skėsdavo orkes tro bangose, o Antanas Pavasaris, kad ir neturėdamas užtenka mai balsinės jėgos tenoro parti jai, kuri buvo skirta Barui, pagel binę kantatos rolę atliko gerai.

Visi girdėjome ir matėme, kad kantatos "Kovotojai" pastatymo faktas įvyko. Gal kada nors girdė sime pilnai ir jos muziką?

Henrikas Blyskis

Darbas, laimėjęs pirmąją premiją dabar vykstančioje Chicagos ir apylinkės lietuvių dailininkų parodoje, Čiurlionio galerijoje. Pirmosios premijos mėcenatas — Lietuvių fondas, skyręs jai 300 dolerių.

Nr. 1 (litografija)

ISPŪDŽIAI IS SUKAKTUVINĖS MENO PARODOS

Praeitą šeštadienį, vasario 17 d., Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, buvo atidaryta meno pa roda, suruošta Lietuvos nepri klausomybės atkūrimo 50 metų sukakties proga. Meno parodo je dalyvauja trisdešimt du lie tuviai dailininkai, gyvenantys Chicagoje ir jos apylinkėse.

Šią sukaktuvinę meno parodą yra sunku apamai aptarti, ka dangi joje nėra bendro meninio charakterio, nėra raidos tęsti numo, kokį mes visada randame vieno dailininko meno parodoje. Bendrinėse meno parodose gau

SAULĖ JAUTOKAITĖ

nasi tam tikras margas jukinis: įvairios technikos, stiliai, srovės, ypač kada tų pačių daili ninkų kūriniai yra išblaškyti po visas salės sienas. Gal būt, jei gu kiekvieno dailininko paveiks lai būtų sukabinti vienoje vie toje, kaip kad yra sukabintos H. Blyskio litografijos, tada bū tų daug lengviau ir tikriau pa gauti kiekvieno dailininko indi vidualų meninį charakterį.

Šioje meno parodoje dalyvau

ja vyresniosios (Europos) ir jaunosios (Amerikos) mokyklos dailininkai. Gera dalis vyresnio sios kartos dailininkų šioje pa rodoje yra išstatę senus savo kūrinius, jau anksčiau matytus kitose parodose. Einant į pa rodą, visada, o ypač šia išskirtine proga, tikimasi iš gyvų kūrėjų sulaukti ko nors naujo, dar ne matyto. Gi nuėjus, pamačius ir nusivylus, pasidaro liūdoka, pagalvojus, kad nors menas yra neišsismiantis, tačiau nemažai dailininkų jau spėjo išsisemti, nieko naujo nebesukurdami. Nesinori tikėti, kad vyresnieji mū šų menininkai jau būtų sustingę, nebeieškotų, nebesiveržtų į savo kūrybos dar nesurastus iš raiškos ir idėjų pasaulius, o gy ventų, pasitenkindami vien se nąja praeitimi. Kadangi, kaip minėta, šių dailininkų paveiks lai matyti ne vienoje parodoje ir jau daug kartų apie juos ra šyta, nebėra prasmės čia vėl tą patį kalbėti.

Kiek vyresnieji dailininkai yra nusistovėję, tiek jaunesnie (Nukelta 4-2 psl.)

Juliaus Gaidelio ir Stasio Santvaro kantata "Kovotojai" atliekama vasario 18 d. Chicagos Civic operos salėje, minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 50 metų sukaktį. Choro priekyje solistai: kairėje — Arnoldas Voketaitis, sėdi — Dana Stankaitytė, dešinėje — Antanas Pavasaris.

Nuotr. Uosio Juodvalkio

Kertinė Parastė

LABORATORINĖ GYVYBĖ IR TIKEJIMAS

Bažnyčios istorijos eigoje visuomet teologams sudaryda vo daug rūpesčio suderinti ti kėjimo tiesas su gamtos moks lais.

Ateistinės pasaulėžiūros gam tos mokslininkai iš anksto bū davo nusistatę įžvelgti tikėji mo prieštaravimą gamtos mokslams ir dėl to ji, kaip ne mokslinė, atmesti. Anot jų, tikėjimas yra lygus primity vių žmonių prietarams ir su galvotiems mitams. Dėl to "pažangieji" moksle tikėjimo nesilaiko. Jį atmets.

Šiuo priekaištu užgriebiama daugelis tiek tikėjimo, tiek gamtos mokslo problemų. Jų visų negalima išrišti vienu mostu. Šiuo momentu pasiren kame tik vieną pastarosiomis dienomis naujai iškeltą prob lemą.

Gyvybės kilmė žemėje

Praeitų metų gruodžio mė nesio viduryje amerikiečių spauda pranešė, kad trims amerikiečių mokslininkams pa vyko sintetiniu būdu sukurti iš negyvos medžiagos gyvybinę molekulę. Tai yra tokia geneti nę medžiaga, kuri yra kiekvie no gyvo kūno celės branduo lyje, kuri gali dublikuotis ir daugintis. Tą medžiagą, moks liškai vadinamą Deoksiribonu cleic acid, sutrumpintu būdu žymi trimis didžiomis raidė mis DNA. Ši DNA medžiaga sudaro celės branduolį, ir nuo jos priklauso celės gyvybė bei celės tęstinumo išlaikymas.

Patį mažiausią gyvybės pasi reikimą viruso pavidale kaip tik sudaro viena DNA moleku lė, kuri iš paviršiaus yra ap supta baltyminiu kiaučiu, kad apsaugotų molekulę nuo pa šalinii įtakų. Tačiau virusas, izo liuotas nuo gyvos medžiagos, negali nei augti, nei veistis. Virusai savo dauginimuisi va rtoja gyvas celes. Jas griauda mi, patys virusai dauginasi ir auga.

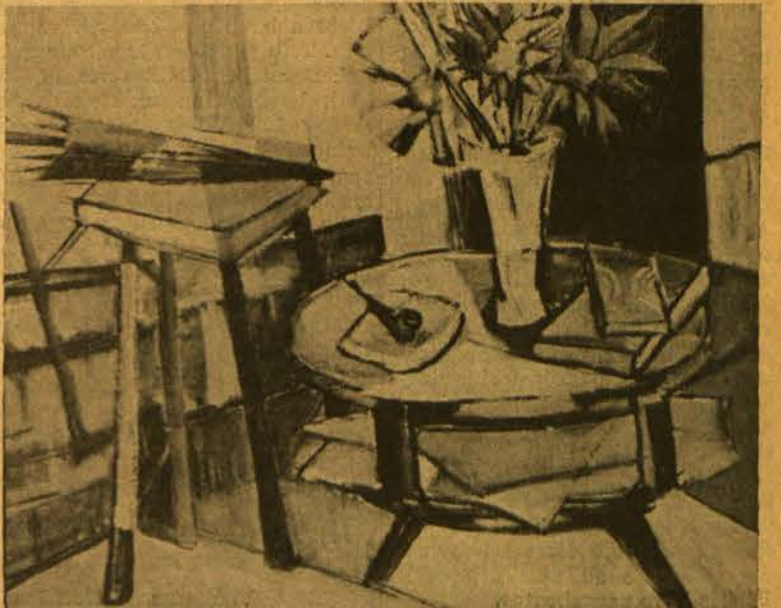
Šio išradimo akivaizdoje ky la vėl senas klausimas: ar gy vybė evoliucijos keliu išsivys tė iš negyvos medžiagos, ar priešingu atveju, visatos Tvė rėjas turėjo gyvius atskiru ak tu sutverti? Dar daugiau: ar ne tik tai tą gyvybę bendrai imant, bet ir kiekvieną gyvių rūšį turėjo Dievas paskirai su tverti? Tokiu būdu susidaro

dvi priešingos teorijos: viena — kad gyvybė išsivystė iš ne gyvos medžiagos cheminių re akcijų būdu, o antroji — Die vas, sutvėręs negyvą medžiagą, vėliau sutvėrė gyvius, tve rdamas juos pagal jų rūšį skir tingais tvėrimo aktais. Pir moji teorija pagrįsta gyvių liekanų iškaskenomis iš įvairių žemės klodų, o antroji — šventraščio pasaulio tvėrimo aprašymu, vadinamu — Bibli nės kosmogonija. Pirmąją teo riją dar sustiprina, kaip mi nėjom, gyvybės kūrimas labo ratorijose iš tam tikrų negy vų medžiagų, cheminių reak cijų pagalba, išgaunant gyvą virusinę molekulę. O antrai biblinei teorijai sustiprinti teo logai pateikia naują pasaulio aiškinimo būdą.

Be kosmogoninės teorijos (kad pasaulį Dievas tvėrė per ilgus laiko periodus milijonus metų) paskutiniu laiku Jėzui tas Teilhard de Chardin pa teikė naują pasaulio tvėrimo — vystymosi interpretaciją. Ku rią reikėtų pavadinti imanenti ne pasaulio kilmės teorija.

Pagal ją pasaulio kūrijas yra Dievas. Tačiau jis nekūrė pasaulio taip, kaip biblinės kos mogonijos aprašyme pateikta. Dievas, kurdamas pradžioje pasaulį, kartu įdiegė pirminę medžiagą, kurią pasauliui to liau vystytis iki jo pabaigos. Tas pasaulio vystymasis vyk sta nuolatos, bet taip lėtu tem pu, kad mes jo nepastebime vienos ar kelių žmogaus gene racijų laike. Pasaulio vystymo si akivaizdų net milijonai me tų yra kaip viena diena. Pa saulis vystėsi iki mūsų, jis vystosi mūsų buvimo laiku ir jis vystysis po mūsų dar mi lijonus metų, kol jis pasieks savo galutinį tašką, kurį Teil hard de Chardin vadina Ome ga tašku.

Pasauliui vystantis pagal ja me glūdinčią Dievo kūrimo ga lią, įvyksta tam tikri nauji bū ties pasireiškimo laipsniai. Tai įvyksta įvairioms išorinėms są lygoms susiklosčius: karščiai — šalčiui veikiant, įvairiems kos mologiniams spinduliams rea guojant, cheminiams procesams vykstant ir kitoms įta koms, kurių mes dar nežino me. Tačiau visi šie minėti fak (Nukelta 4-2 psl.)

Jonas Kelečius. Dailiai (aliejus) Iš sukaktuvinės lietuvių dailininkų parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

Šiame numery:

- Laboratorinė gyvybė ir tikėjimas.
- Iš kantatos "Kovotojai" tryksta melodijų fontanai.
- Išpūdžiai iš sukaktuvinės meno parodos.
- M. Krupavičiaus atsiminimai.
- Kova už deklaratų nepriklausomybę.
- Estijos nepriklausomybės sukaktį minint.
- Iš estų poezijos.
- Urbs Roma (apybraiža).
- Elenos Kepalaitės išraiškos šokis.
- Poetas Jonas Aist's Rochesteryje.
- Dviejų talentų pasirodymas.
- Nauji leidiniai.
- Filmų įvairumai.
- Moterų gyvenimas.

Estijos sostinė Tallino bendras vaizdas.

RYŽTAS IR VILTIS

Estijos nepriklausomybės paskelbimo 50 metų sukaktys

Valstybės neįkuriamos dainomis, žaidimais bei šypsenomis. Dejavimuose ir skausmuose gimsta valstybės. Skausmo kupini, krauju apslakstyti yra tautos keliai į laisvę. Kaip lietuviai, latviai, taip ir estai savo laisvę yra atgavę sunkiose, neužmirštamose kovose.

Istorija liudija, kad estai dažnai turėjo kardu ginti savo laisvę nuo priešų. Jau 1218 m. Danijos karalius Voldemaras II pradėjo pulti Estiją. Šių kovų metu padėti pamatai ir Tallino miestui, Estijos sostinei. Tokiai padėčiai esant, estai labai dažnai sukilėdavo prieš svetimuosius pavergėjus. Po šimto metų Danijos karalius Voldemaras IV perdavė Estiją vokiečių ordinui, ir taip estai ilgus metus buvo vokiečių pavergti. 1521 m. Estija prašė Švedijos globos, bet ir tai nepadėjo išsilaivinti iš vokiečių priespaudos. Po Veichtato taikos 1721 m. Švedija atidavė Estiją karo laimėtojai rusų carui Petriui Didžiajam. Nors rusų caras Aleksandras I panaikino feodalinę tvarką, bet didesnių pakeitimų nepravedė, Estija liko ir toliau vokiečių dvarininkų išnaudojama.

Tiktai 1905 m., suliepsnojus revoliucijai, estai pradėjo žūtbūtinę kovą dėl laisvės, kurią

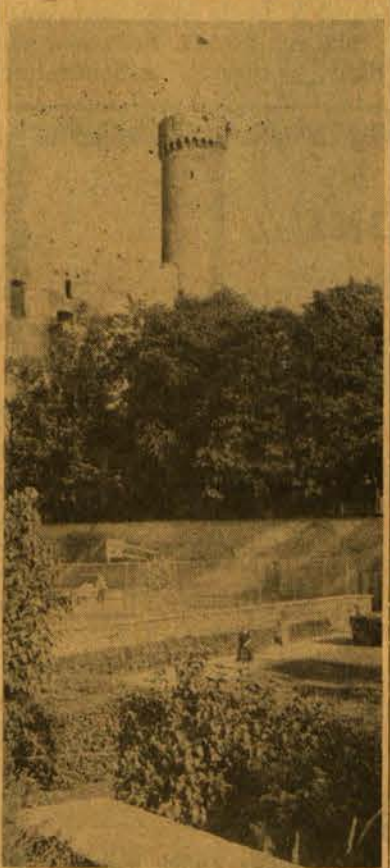
ANDRIUS BALTIMIS

laimėjo, 1918 m. vasario 24 d. paskelbdami Estiją nepriklausoma valstybe. Anie sunkieji istoriniai šimtmečiai su savo kovomis, neramumais, pavergimais ir priespauda suformavo ypatingą estų tautos charakterį. Sunkenybių užgrūdinti ir daug aukų sudėję nepriklausomybės atstatymui ir savo laisvės troškimų įkūnijimui, estai yra išmokę spirtis prieš sunkiausią likimą, grūdintis kovoje ir tikėti ateitimi, tikėti, kad visos tautos ryžtinga kova, siekiant nusikratyti vergijos, gali baigtis tik laimėjimu.

Tačiau kelias iki nepriklausomos valstybės atstatymo, 1918 m. vasario 24 d., buvo Estijai tiek pat sunkus, kaip ir kitoms Baltijos valstybėms. Visos jos turėjo tą pačią sunkaus likimo dalį. Jau sekančią dieną po nepriklausomos Estijos paskelbimo į kraštą įsiveržė vokiečių kariuomenė. Jų okupacinė valdžia nepripažino naujosios Estijos valstybės, nes vokiečiai norėjo iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos sudaryti Vokietijai priklausantį hercogystę. Nežiūrint šių okupanto kėslų, Estijos

laikinoji valdžia veikė, nors ir slapta, priešindamosi okupacijai. Ypač reikšminga tuo metu buvo estų laikinosios valdžios veikla užsieniuose.

1918 m. lapkričio mėn. ryšium

Viduramžinis Tallino kampelis — senojo sostinės tvirtovė.

su vokiečių nepasisekimais Vakarų fronte, Vokietijoje kilo revoliucija, kuri sumenkino jos karinę jėgą. Vokiečių kariuomenė pradėjo trauktis iš Estijos, bet paskui ją sekė rusai bolševikai. Tada Estijos padėtis labai pablogėjo: nebuvo nei užtenkamai kariuomenės, nei ginklų. Nepaprastų pastangų ir pasiaukojimo dėka, estams vis dėlto pavyko suorganizuoti pirmuosius savuosius pulkus ir jau 1919 m. vasario mėn. vidurį išlaisvinti visą Estijos teritoriją, išvežant rusus bolševikus.

Estai savo naują valstybę kūrė tuose pačiuose pavojuose, kurie temdė taipgi Lietuvos ir Latvijos džiaugsmą ir kurie pagaliau pasidarė bendri savo likimine grėsme visoms trims Baltijos tautoms. Bendros kovos prieš tą patį pavergėją, bendras ir tas pats vėlesnis likimas sujungė mūsų tautas į nesuardomą vienybę. Ir kai 1939 m. atėjo didžioji nelaimė, kada priverstinomis komunistinių ordų bazėmis mūsų valstybių laisvė jau buvo palaidota, mes dar kartą sulaukėme vieno ir to paties likimo. Šiandien tik savo atsiminimuose galime pasivaikščioti po senųjų kovų laukus, stebėti laimėjimus ir pralaimėjimus ir, spėliojant ateitį, tiesti į ją gaires, nenukreipiant akių nuo likiminio mūsų bendrumo ir laisvės būtino vieningumo.

Šioje dvasioje turi būti sprendžiami mūsų, estų ir latvių laisvės atstatymo klausimai, tvarkomi į laisvę artėjantieji darbai, esant mums svetimuose kraštuose. Likiminė jų kryptis mums šiandien ta pati. Šiandien turime susijungti ir eiti tuo pačiu keliu į ateitį ir siekti tikslų, kurie joje įrašyti. Nepriklausomos valstybės atstatymo idėja estams yra ta pati, kaip ir likusioms jos seserims — Lietuvai ir Latvijai. Esame bendrame griuvėsių slėnyje, bet kopime į bendrą vilčių bei lūkesčių kalną. Kiek aukštai į jį pakilsime, pareis nuo to, kiek sugebėsime kartu galvoti, skaičiuoti ir dirbti, aiškiai suprasdami ir įsąmonindami, kad iš mūsų ateitis dar pareikalauja visų trijų Baltijos valstybių glaudžiausio bendradarbiavimo, tampsinio, kietesnio ir nuoseklesnio, gal net dar didesniems aukomis paremto.

Estijos 50 metų nepriklausomybės sukaktį minėdami, nuširdžiai sveikiname bendro liki-

(Nukelta 1 4 psl.)

IŠ ESTŲ POEZIJOS

E. V. Jansen

ESTIJOS HIMNAS

Mu isamaa mu õnn ja rõõm
kui kaunis oled sa,
ei leia mina ila teel,
siin laia ilma peal,
mis mul nii armas oleks ka,
kui sa mu armas isamaa.

Sa oled mind ju sünnitand
ja üles kasvatan,
sind tänan mina alati —
ja jään sul truiks surmani,
mis mul nii armas oleks ka —
kui sa mu armas isamaa.

Su üle Jumal valvaku —
mu kallis isamaa,
tä kaitsegu sind
ja võtku rohkest õnnista,
mis ila ette võtad sa,
mu kallis isamaa.

ESTIJOS HIMNAS

Mano tėvyne, tu mano laimė ir džiaugsmas,
Taip miela tu man visados,
Nerandu niekur, kur tik beieškau
Plačiam pasauli visam,
Kad būtų kas nors man taip miela,
Kaip tu, mano brangi tėvyne.

Tu pagimdei mane,
Ir ten išaugnai,
Dėkosi tau visada,
Lig mirties tau būsiu ištikimas,
Brangiausia man tebesi,
Mieloji mano tėvyne.

Tesauko Dievas tave,
Tu mano brangi tėvyne,
Tegloboja tave,
Ir laimina visur,
Tavuosius takelius,
Brangioji mano tėvyne.

Leonora Tammer

ILGESYS

Estija, Estija, brangi mano tėvyne,
Iš širdies tave sveikinu šiandien,
Aukštai plevėsuoja mešva, juoda, balta,
Tavo ateitis sužerės nekaltą.

Toi, toi esi, mano tėvyne brangioji,
Iš tolo sveikinu tave,
Svetimuos kraštuos man sunki dalia vienišojo.
Patvinsta ašarom akys, prisimenant tave —
Tavo žemę, kalvas ir jūrą.
Duok, Dieve, dar kartą tikėtai
Išvysti laisvą ir stiprią
Estiją, mano brangią tėvyne.

Lydiša Koidula

MANO BRANGIOJI TĖVYNĖ

Tu tėvyne mano brangioji,
Mano širdis priklauso tik tau,
Tau kupinas laimės dainuoju,
Tu mano žydinti Estija!
Man širdį gelia tavo skausmas,
Tavo laimė yra mano džiaugsmas.

Tu tėvyne mano brangioji,
Tavęs aš niekad nepalikčiau,
Nors šimtus kartų reikėtų mirti
Už tave aš mielai numirčiau!
Nors svetimieji tave šmeižia, pavydi,
Tavo vardas širdy mano žydi.

Tu tėvyne mano brangioji,
Norėčiau išstiegti tenai,
Tavo žemės glėby, o skaisčioji,
Tu Estija mano šventoji!
Tavo paukščiai sapnuos man čiulbėti,
Tavo gėlės ant kapo žydėti.

Iš estų kalbos vertė Leonora Tammer

URBS ROMA

Užgesusios imperijos sostinės šešėlyje

VALERIJONAS JAKAS

(Tęsinys iš vasario 10 d. kult. priedo)

Švento Petro gigantiškoji bazilika, tradiciniai laikoma didžiausia bažnyčia pasaulyje viduje spindi aukso, marmuro, bronzos ir alabasterio ornamentais. Visi bazilikos ornamentai, švelnios mozaikos, kristaliniai sietynai skęsta harmoningose spalvose. Čia matai nemirštantį Michelangelo kūrinį — Sopulingosios motinos — Pietos skulptūrą. Slikto koplyčioje jau kelis šimtmečius visus žavi Michelangelo freskos. Nesibaigiančios eilės turistų vis slenka per Vatikano meno muziejų ir biblioteką. Visų dėmesį traukia šveicarų sargybiniai, dėvį spalvingas, dryžuotas uniformas.

Sv. Petro aikštė su fontanais ir obelisku, sutalpinanti tūkstančius piligrimų, apsupta Bernino dvigubomis, skulptūromis išpuoštomis kolonomis, kurios vėl jungiasi su bazilika. Vieną trečdadienį čia tūkstantinėje įvairių tautų minioje, bendroje audiencijoje, mačiau popiežių Paulių VI.

Be Vatikano, apie krikščionybę Romoje liudija dar katakombos, šventieji laiptai ir apie 300 baroko ir neoklasiikinio architektūrinio stiliaus bažnyčių. Tie visi krikščionybės simboliai dramatiškai kalba apie katalikų Bažnyčios triumfą ir jos didingumą. Kaip jau žinome, kada pirmieji krikščionys mažomis grupelėmis pradėjo organizuotis,

tai pagoniškoji Roma juos persekiojo. Laikui slenkant, krikščioniškoji bendruomenė išėjo iš katakombinio gyvenimo, sustiprėjo ir vienuolynuose išgelbėjo žūstančios antikinės Romos klasikinį turtą — literatūros ir filosofijos kūrinius. Be to, Bažnyčia, atnaujiniusi Kristaus žemėn atneštą mokslą, pagimdė naują civilizaciją, bet savo tradicijose tęsia viską, ką teigiamo Romos imperija buvo sukūrusi.

Ir taip per keliolika šimtmečių žmonijos gyvenime Bažnyčia pasiliko nepasikeitusi nei savo dogmomis, nei paskirtimi, o dabar išgyvenanti net atsinaujinimo laikotarpį. O tuo tarpu, kiek kitų įvairių, savo laiku galimų ir įtakingų institucijų jau išnyko!

Visi turistai domisi 19 šimtmečių išsilaisvusių milžinišku elipsinės formos Koliziejumi — amfiteatru, kuriame vyko kruvinos gladiatorių rungtynės. Amfiteatras pastatytas pačiame Romos žydėjimo laikotar-

Konstantino arka.

pyje, pernešęs žemės drebėjimus ir karus, bet šiandien jau atrodo kaip griaučiai, nes ilgą laiką jo akmenys buvo naudojami kitų pastatų statybai, o likusieji jau nutrupėję ar suskilię, bet amfiteatras visiškai dar nesugriuvo. Imamas nepaprastų priemonių tiems griaučiams išsaugoti. Dabar ten aplink Koliziejų net uždraustas automobilių judėjimas, kad žemės vibracija nejudintų šio istorinio pastato. O vietomis jo sienos net sustiprintos plienu.

Netoli Koliziejaus Konstantino arka byloja imperatorių laimėjimo triumfą.

Dar neblogai yra išsilykęs taip pat įspūingas senosios Romos paminklas — imperatoriaus Hadriano perstatyta rotundos pavidalo šventykla, pridenyta pusrutuliniu kupolu. Krikščionybės laikais šventykla tapo bažnyčia. Dabar bažnyčia yra žymiųjų italų laidojimo vieta. Čia palaidoti suvienytos Italijos karaliai ir kt. žymybės.

Gėlėse skęsta originalūs ispaniški laiptai, vedą į Trinita dei Monti bažnyčią. Čia tarp įprastinių turistų užtiksi ir šių laikų tarptautinius sukilėlius, ilgaplaukius ir barzdutus bytnikus, šiandieninės visuomenės kraštutinių apraiškų liudininkus.

Idomu yra užlipti laurų medžių pavėsyje į Palatino kalvą ir pažvelgti į oleandrus krūmais apaugusius imperatorių rūmų griuvėsius. Iš Gianicolo kalvos matyti puiki Romos panorama. Čia pastatyti Kolumbo ir Garibaldžio paminklai. Vakare, kai vaivorykštės spalvomis dažosi dangus, čerpėmis kloti Romos stogai tvиска kaip varis.

Senasis kelias — via Appia, kurį jau temdo modernių laikų sidabrinį paukščių — sprausminių lėktuvų šešėliai, primena seniai nutilusius Romos karinius žygius.

Lankant įvairius muziejus, tenka pasi-

vaikščioti spalvingomis gatvėmis ir tiltais prie Tiberio upės. Vasarą Tiberio upė pusiau išsekusi, bet žiemą ar pavasarį, nors ir sureguliuotoje vagoje kartais neišsitenka, sukeldama potvynius. Romėnų rašytojas Horacijus Tiberiu didžiavosi, bet kartu ir baiminosi, nes Tiberis savo vandenimis sukdavo likiminį pavojų Romos miesto gyventojams.

Žemės drebėjimų ir barbarų apgriautose senuose imperatorių maudymosi baseinų pastatuose vasaromis galima žavėtis aukšto lygio operų pastatymais. „Aidoje“ čia naudojami net gyvi kupranugariai.

Miesto centre, Venecijos aikštėje, yra jau modernesnių laikų įžymybė — marmuro paminklas 1911 m. statytas karaliui Viktorui Emanueliui II, Italijos suvienytojui. Šis Italijos vienybės simbolis užsieniečių kartais dėl savo išvaizdos vadinamas ir „vestuviniu tortu“. Prie paminklo dar yra įjungtas Pirmojo pasaulinio karo nežinomojo kareivio kapas.

Margutta gatvė jau nuo senų laikų yra tapusi menininkų kolonija. Ši kolonija yra

Via Veneto.

ne tik spalvingesnė, bet net menininkais gausesnė už Paryžių esančias panašias kolonijas.

13 amž. Romos universitetas skleidžia dvasinius, kultūrinius lobius ir kartu gaivina Romos didingą praeitį.

Kai Forumas ir Koliziejus reprezentuoja senąją Romą, tai moderniosios Romos simbolis yra elegantiška, spalvinga, septynių blokų ilgumo via Veneto, kuri yra gražiausia gatvė Romoje. Via Veneto reprezentuoja Romos svarbiausius viešbučius, parduotuves ir kavines. Savaitgaliais per via Veneto žygiuoja nesibaigiantis italų paradas, Romos gyventojų ir turistų, mėgstančių praleisti laiką lauke ir gatvėse. Sunku jau tada surasti vietos ir kavinėse. Italai, pasiskirstę kavinėse pagal savo profesijas ar kilme, susėdę patogiose kėdėse, su pasitenkinimu šnekučiuojasi, gurkšnoja ekspreso, arbatą ar limonadą. Amerikiečiai mėgsta Doney kavinę. Čia tuoj pajunti, kaip doleris tirpsta. Nors visur Italijoje matomas, bet labiausia čia via Veneto, Casanovas ir Cagliostro modernių sūnų ne visuomet džentelmeniškai stebėjimas „itališku stiliumi“.

Visų yra vertinama Marshallo plano pinigais pastatyta naujoji Romos geležinkelio stotis. Tai modernus, didžiulis, stiklo ir marmuro pastatas.

Šalia senosios plečiasi ir naujoji Roma. Dėmesį atkreipia žinomojo statybos inžinieriaus Piero Luigi Nervio naujieji pastatai.

20 mylių už Romos miesto, Tivolio apylinkėje, vakarais visus žavi viloje de Este į dangų mušantieji fontanai, meniškios iluminacijos, sodai su dekoratyviniais ir storiameis medžiais. Tivolio apžiūrėjimas yra tikra vasaros nakties atgaiva.

(Pabaiga)

Praskrisdamas ekstazėje pro šalį

Elenos Kepalaitės išraiškos šokis

PAULIUS JURKUS

Elena Kepalaitė, išraiškos šokio menininkė, pirmą kartą atvyksta į Chicago, kovo 9 pakvies ta "Laiskų Lietuviams" žurnalo. Iš savo didelio šokių repertuaro atsižvelgia tik mažą dalį.

Atrinkdama tuos šokius, ji sėdi savo kambaryje tarp statulų — biustu, torsų, fantastinių figūrų. Nežinia, ar tos statulos, šešėliuodamos ant sienos, gsdina ją. Ne. Gsdina Chicago. Chicago išlepus, persisotinusi, nejaudinti Chicago nesuprasli.

Prieš koncertą dažnai dreba kiekvienas menininkas, norėdamas, kad jį suprastų. Pritarimo, pasisekimo trokšta menininkas. Tai natūralu. Bet taip yra: pasisekimą laimi tik tada, kai jo atsisakai. Pirmą reikia siekti meno. Reikia kurti tai, ką diktuoja vidus. O kai iš vidaus išplaukia originalus menas, visada jis suranda ir žmones, kurie jį pamėgsta ir įvertina.

Ir šiai kelionei į gausų repertuarą įdėjo papildų. Šalia Brahmsio, Šimkaus, Chopino, Debussy, Bar tok ir kitų išraiškos menininkų pamėgtų muzikų bus ir elektroninė dabartinė muzika. Bus ir jai pritaikytas pilnas satyros bei ironijos šokis.

Elena Kepalaitė yra vilnietė. Jos kaimas — tai anoji aikštė prieš miesto rotušę, dabartinį Dailės muziejų. Aikštė, kurios galėtų pavydėti kiekvienas kultūringas miestas. Čia pat matai kelis architekto, tiktūros, šedevrus. Antai šv. Kazimiero bažnyčia, iš kurios prasi-dėjo puošnūs barokas visoje Lietuvoje. Salimais — klasiškoji rotušė, nuostabus architektas Gucevičiaus kūrinys, kuris tartum užsklandžia didžiąją Vilniaus architektūrą. Prie aikštės tarp namų prisiglaudus smailiu bokštu cerkvė, iš kurios sklido mistinis giedojimas, smilkalų kvapas. O tie namai, namai! Kaip kokios senos knygos, kaip paveikslai. Tai Paryžiaus menininkų kvartalas, tai Romos aikštė. Tai stilingo ir sa-

vo praeitį bei vertę žinančio miesto aikštė. Rytai ir vakarai. Keli amžiai, keli stiliai, kelios kalbos, o visur — vienas ilgesys svajoti ir kurti.

Pradėjo ji šokti Vilniaus ballete. Galėjo ir likti balerina, bet ka ro metai nubloškė ją į Vakarus. Ji čia surado išraiškos šokį. Ji tartum išsivilkė iš menuetų, šnarančių šilkų, ankštų gorsetų ir atsis-tojo ant žemės basa. Basa pajuto žemės šilumą ir jos drėgmę, jos šaltį. Iš tos motinos žemės atėjęs kūnas atsistojo į pirmą šokio planą. Tą kūną reikėjo apvaldyti ir judesiais išreikšti gilesnę mintį, poeziją ar nuotaiką, interpretuoti muziką.

Išraiškos šokyje prasideda neišsekama interpretacijos laisvė. Kūnas pasidaro lyg koks simbolis, kuris išreiškia tragišką žmogaus būtį.

Jei iš klasikinio baleto išėini ir galvoji, kiek šoko balerinų, kiek kartų jos apsisuko ant vienos kojos, tai čia yra kitaip. Vienas šokėjas sukuria pusantros valandos spektaklį ir tiek daug pasako, kad, iš teatro išėjęs, tik susimąs-tai. Modernusis šokis, atsiskais senujų baletų formų, pasidarė sudėtingas menas kaip ir kiti modernieji menai. Šokis nuvedė į gilesnį prasmės ieškojimą, į filosofavimą. Šokis pasidarė kaip poezija, kuri atskleidžia kelius į Dievą.

Apie modernų šokį gražiai pasakė poetas Vytautas Mačernis savo eilėraščių cikle "Šokėja ir asketas". Prieš asketą, kuris mokslu, pasininkais ir mąstymu ieško Dievo poetas pastato šokėją. Ir koks kontrastas! Ką, atrodo, gali pasakyti lengvabūdė mergaitė asketui. O ji šitaip byloja:

Tu savo Dievą rasi mano šoky. Lig jo nueit vien lengvos kojos gali. Aš šoksiu, tu delnais man takta plokli!

Vokiečių žandarų naguos

(Atkelta iš 2 psl.)

josi kelis kartus. Kelionė užtruks arti savaitės. Keliose vietose teko nakvoti labai sunkiuose vokiečių areštuose, kuriuose kelis kartus buvau atsidūręs labai neįprastose ir nemalonių aplinkoje, juo labiau mano, kaip kalinio, būklę sunkino mano kunigishkoji žymė — sutana.

Iš kelionės parsivežiau utelių tikrai nemažiau, kiek buvau atsivežęs kadaise į Jezevo stovyklą. Galų gale atsidūrėme Vilniuje. Stoty laukė kiti žandarai. Vienas jų buvo rudas, kaip nudažytas. Pamaniau, kad su tuo ruduoju turėsiu daug nesmagumų. Bet apsirikau. Jis, kaip žmogus, pasirodė ir švelnus, mokas ir kalinyje pagerbti žmogų. Atlikę visas perdavimo ceremonijas, atlydėjusieji žandarai nuėjo savais keliais, mane gi, kaip žandarai pareiškė, nugabeno į Vilniaus "Feldpolizei".

Vilnius ne kartą matė tarp žandarų gatvėmis keliaujantį žmogų. Bet kai pamatė tarp žandarų durtuvų einantį kunigą, visi sustodavo ir, nusiimdami kepurės arba galvą nulenkdami, pagerbdavo nelaimingąjį.

Iėjus į karo lauko policijos patalpas, už kelių minučių atvedė gana skurdžiai atrodantį, išvargusį žmogų, kurio paklausė, ar jis pažįstas mane. Atsakymas neigiamas. Lygiai neigiamai atsakiau ir aš į klausimą, ar tą žmogų pažįstas. Žandarai tuomet pasakė, kad tai esąs Mickevičius iš Suvalkijos. Klausė, ar jis nėra tas pats, jų ieškomas. Kapsukas? Įtarimą kategoriškai paneigiau, jokių

abejonių neturėdamas, kad žmogus tikrai nėra bolševikas Kapsukas. Nieko panašaus tarp vieno ir kito Mickevičiaus nebuvo. Po šio trumpo pasiaiškinimo sumintajam Mickevičiui pranešė, kad jis esąs laisvas ir galėsias vykdyti namo. Nudžiugo žmogelis. Šoko iš dėkingumo man rankų bučiuoti, tarsi, aš būčiau jam tą laisvę grąžinęs.

Paaikškėjo, kad šitas žmogus taip pat buvo begrižtas iš Rusijos tremties, bet vokiečių sugautas ir sulaikytas, kaip tariamasis Kapsukas, ir laikomas kelis mėnesius, man keliaujant po šiaurės Lietuvą, kalėjime, kol nepaliudysiu jo asmens. Mickevičiaus būta laimingesnio už mane. Jį paleido, o jo vietą užėmė aš. Prasidėjo tardymas: ilgas ir kankinantis, po kelias valandas kasdien, priešpie ir popiet. Visa tai tęsėsi apie savaitę laiko. Pasibaigus tardymui, dvi dienas buvau paliktas ramybėje. Kaip pasirodė, tuo laisvalaikio jie patikrino visa, kas jiems reikalinga. Valstybės Taryboje. Valstybės Tarybai užtarant, buvau paleistas, bet to rudojo žandaro buvau draugiškai išpėtas, kad esu sunkiai vokiečiams nusikaltęs ir esu rimtas kandidatas deportuoti į Vokietiją.

Paleistas, nėjau į savo seniai nematytą butą, bet patraukiau anapus Žaliojo tilto į nuotėlinio mįstaigą, kuri savo darbą atliko sąžiningai ir tuo tarpu laimingai. Su sveikais, bet jau neutilėtais drabužiais grįžau į savo seniai apleistas patalpas. (Bus daugiau)

Išraiškos šokio menininkė Elena Kepalaitė, Chicago lietuvių visuomenės pirmą kartą pasirodysianti "Laiskų Lietuviams" rengime kovo 9 d., Jau-nimo centre.

Praskrisdamas ekstazėje pro šalį,

Lankstusis mano kūnas judesiais

Tau Dievo paslaptis atskleis.

Tame kūno judesyje, kada jis sekasi ekstazėje, jau yra dieviško-

ji kūryba, kuriai išmatuoti jau nebėra matų.

Vokietijoje studijavusi išraiš-

kos šokį, Elena Kepalaitė pradėjo reikštis toje pačioje Vokietijoje. Kaip savita menininkė, ji subrendo, išemigravusi į Australiją. Ten ji šoko pirmiausiose teatruose, kur buvo aprašyta australų spaudoje. Buvo apkaišyta laurų šakelė, buvo iškelti jos privalumai.

Į Australijos ji atšoko į Torontą, Kanadon. Iš ten lankėsi Amerikoje, gastroliavo net New York'e, šoko Town Hall, susilaukdama gražių spaudos įvertinimų. Montrealyje prancūzų laikraščiai net pirmame puslapyje rašė.

Bet ją traukė nužengti dar viena žingsni. Ji persikėlė į New Yorką ir save prirakino prie naujos meno šakos. Ji pasidarė skulptorė. Savo kūno judesį ji dabar perkėlė į kitas medžiagas. Skulptorė susilaukė irgi gražaus pasisekimo.

Savo išraiškos šokį Elena Kepalaitė kuria su dideliu jautrumu ir fantazija. Jautrumas reiškiasi, kad kiekviena detalė, kuri atplaukia iš pasamones, ar apgalvotai įvedama, gauna savo formą ir savo šilumą. Ji spontaniškai įjungia me ir visumą, taip šokis virsta iš-tisniu pergyvenimu, ir žiūrovams palieka gilų įspūdį.

Stebina ir jos fantazija. Pasiėmusi įvairių stilių muziką, net įvairių tautų šokius, dabar prijungdama net elektroninę muziką, ji sugeba surasti neišsenkamą formų įvairumą. Visiems savo šokiams ji duoda kažką savo, kurį sunku net aptarti. Arčiausiai gal tiktų — lyrinė, melancholinė

nuotaika ją veda per visus šokius. Ir toje trapijoje lyrikoje jai labiausiai sekasi išreikšti dideles mintis ir didelius jausmus.

RYŽTAS IR VILTIS

(Atkelta iš 3 psl.)

mo ir laisvės troškimo bičiulius estus, ypač jų kultūrininkus. Šią dieną mes įsisauginome, kad nėra pasaulyje jėgos, kuri galėtų sunaikinti estų, lietuvių ir latvių bendrą laisvės siekimą, jų kultūrinį gajumą. Mes žino-me, kad estų, lietuvių ir latvių bendras likimas ir glaudus bendradarbiavimas yra ta didžioji jėga ir tikriausias laidas mūsų nepriklausomybės kovoms laimėti ir laisvės rytui priartinti visoms trims Baltijos tautoms, esančioms Kremliaus imperialistinėje vergijoje. Eikime tad visuomet kartu su estų ir latvių tautomis. Ir tai parodykime ne tik žodžiais, bet ir darbais: vienybėje mums lemia išsilaikyti ir laimėti.

10% — 20% — 30% pigiau mokėti, už apdraudą nuo ugnies ir automobilių pas

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Každien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakaraus pirmadieniais 7 val. vakaro.

7159 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629

VISOS PROGRAMOS IS WOPA

1490 kil. AM ir 1027 mg FM
Telef. HEmlock 4-2413

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67th Place. WA 5-8063

SPARTA

parduoda Telefonken, Grundig, Olympia, Zenith, Burroughs, Royal, ITC ir kt. produktus, tiesiai ir pigiau iš firmų sandėlių.

RASOMAS mašinėles lietuvių ir kt. kalbomis — **RADIO** — stereo, consoles, transist. ir kt. — **PATEFONAI** — **IREKORDAVIMO** aparatai — **SKAICIavimo** mašinos etc.

Katalogus ir informacijos gausite pranešę savo adresą **SPARTA** sav.: J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y. 11761, tel. (516) 757-0055 • Chicagoje informuoja A. Daugirdas GR 6-7899.

PIETRAS FLOWER SHOP

Flowers As Gifts For All Occasions: Birthdays, Anniversaries, Holidays, Special Days, Weddings, Funerals. We cater to churches & organizations.

3248 So. MORGAN ST. — TEL YArds 7-8700

JEI SIUNČIATE APMOKETU MUITU SIUNTINIUS Į U.S.S.R., JUMS GALI KILT KAIKURIE KLAUSIMAI:

1. Kas yra Globe Parcel Service, Inc.?
2. Kodėl jie patraukė daugelį tūkstančių žmonių Jungtinėse Valstybėse?
3. Kokį patarnavimą atlieka Globe Parcel Service savo klientams?

Jūsų informacijai duodam šiuos atsakymus:

1. **GLOBE PARCEL SERVICE, INC.** yra oficialiai pripažinta Vneshtorg firma, kuri turi teisę priimti apmokėtų muitų siuntinius į visas Sovietų Sąjungos dalis.
2. **GLOBE PARCEL SERVICE, INC.** geriausiai ir patikimiausiai aptarnavo savo klientus per paskutiniuosius 37 metus. Viso to rezultatas — klientų skaičius augo iš metų į metus.
3. a. **GLOBE PARCEL SERVICE, INC.** supakuoja ir išsiunčia savo klientų siuntinius per 24 val. nuo jų gavimo.
- b. Specialiai treniruoti žmonės patikrina siuntinio sąstatą ir leidimą tam sąstatui.
- c. **GLOBE PARCEL SERVICE, INC.** apdraudžia kiekvieną siuntinį pilnai jo vertei prieš bet kokio pobūdžio riziką.
- d. **GLOBE PARCEL SERVICE, INC.** išduoda pasirašytą pakvitavimą kiekvienam siuntiniui.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC. yra autorizuota **PODAROGIFTS, INC.** priimti užsakymus sovietinės gamybos prekėms: automobiliams, šaldytuvams, televizijos aparatams, rūbams, batams, maistui ir t. t.

Jei jūs neišmėginot mūsų patarnavimo, įsitikinkit. Atsilankykite ar susisiekite su mūsų pagrindinėmis įstaigomis ar jų šakomis bet kuriam didžiųjų Amerikos miestų (kur rasite didelį pasirinkimą įvairių prekių) ir tas patyrimas jums tikrai bus naudingas.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106, Tel. 215 — WA 5-3455

BRANCHES:

PHILADELPHIA, PA. 19123
632 West Girard Avenue
WA 5-8878

MIAMI, FLORIDA 33137
2755 Biscayne Boulevard
FE 9-8712

BAITIMORE, MD. 21224
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374

MILWAUKEE, WIS. 53215
3036 So. 13th Street
414 EV 3-1485

SO. BOSTON, MASS. 02127
390 West Broadway
AN 8-8764

MINNEAPOLIS, MINN. 55414
217 E. Hennepin Ave.
FE 2-4908

CHICAGO, ILL. 60632
4102 Archer Avenue
FRontier 6-6399

NEW BRITAIN, CONN. 06052
97 Shuttle Meadow Avenue
Tel. 224-0829

BRANCH
CHICAGO, ILL. 60622
2242 W. Chicago Avenue
BE 5-7788

OMAHA, NEBR. 68107
5524 S. 32nd Street
731-8577

CLEVELAND, OHIO 44119
787 East 185th St.
486-1836

PARMA, OHIO 44134
5432 State Road
749-2053

DETROIT, MICH. 48210
6460 Michigan Avenue
TA 5-7560

PITTSBURGH, PA. 15222
346 Third Avenue
GR 1-8712

ELIZABETH, N. JERSEY 07206
943 Elizabeth Avenue
201-354-7608

ROCHESTER, N. Y. 14621
683 Hudson Avenue
BA 5-5923

HAMTRICK, MICH. 48212
11415 Jos. Campau Avenue
365-6350

NEW YORK, N. Y. 10003
101 First Avenue
OR 4-3930

KANSAS CITY, KANSAS 66102
18 South Bethany
AT 1-1757

SAN FRANCISCO, CAL. 94122
1236 — 9th Avenue
LO 4-7981

LOS ANGELES, CALIF. 90026
2841 Sunset Blvd.
201-257-2113

SEATTLE, WASH. 98103
1512 N. 39th Street
ME 3-1853

VINELAND, N. J. 08360
Parish Hall
West Landis Avenue
609-691-8423

SOUTH RIVER, N. J. 08882
168 Whitehead Avenue
201-257-2113

SPRINGFIELD, MASS. 01103
1840 Main Street
736-9636 RE 4-8354

SPRINGFIELD, MASS. 01103
1840 Main Street
736-9636 RE 4-8354

TRENTON, N. J. 08611
730 Liberty Street
LY 9-9163

Worcester, MASS. 01604
82 Harrison Street
617-798-3347

CENTRAL OFFICE NEW YORK
220 Park Avenue South
New York, N. Y. 10003 — Tel. 212 — 982-8410

Worcester, MASS. 01604
82 Harrison Street
617-798-3347

TURTAS 90 MILIJONŲ

Chicago Savings and Loan Association

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

LAKŠTŲ TAUPYMO SĄSKAITOS

Chicago Savings Jums siūlo šešių mėnesių taupymo lakštus, už kuriuos pelnysite 5 1/4%. Lakštai išduodami tūkstančiais minimumas yra \$8,000.00. Nuosimčiai mokami kas šeši mėnesiai nuo išdavimo datos. Lakštų sąskaitos yra apdraustos F.S.L.I.C.

TAUPYMO KNYGUČIŲ SĄSKAITOS

Chicago Savings tebemoka už knygutėse žymimas santaupas aukščiausius nuosimčiai, kokie kad yra leidžiami pagal Federalinės valdžios taisykles. Sudėtiniai nuosimčiai apskaičiuojami kiekvieną pusmetį.

DAUGIAU TAUPYSITE...

DAUGIAU PELNYSITE.

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GROvehill 6-7575

POETAS JONAS AISTIS ROCHESTERYJE

J. DEDINAS

A. Poezijos Vakarai

Vasario 3 d. Šv. Jurgio parapijos salėje įvyko Jono Aisčio poezijos vakaras. Vieno rašytojo literatūros vakaras mūsų visuomenėje nėra dažnas atsitikimas, todėl ir šis vakaras vieno kito buvo laukiamas su abejonėmis ir net neviltimi. O ir poetas J. Aistis tą poezijos vakarą aptarė lyg kaip kokią nevalią. "Man pirmą kartą savo ilgoj artistikoje karjeroje tenka būti muzikantu visą vakarą. Tai, jūs atleiskite, kad gal ir nusibos šiek tiek klausyti. Bet aš esu priverstas, aš niekad savo gyvenime vienu kartu tiek daug nesu skaitęs".

J. Aistis abi vakaro programos dalis paskyrė beveik išimtinai savo poezijai. Keletą atvejų trumpai paaikšino kokiose aplinkybėse tas ar kitas eilėraštis buvo parašytas, kokia yra jo mintis ar nuotaika. Pirmoje dalyje autorius skaitė savo jau paskelbtus eilėraščius, o antroje dalyje visai naujus, daugumoj net niekur nespėjęs išdėstyti. Poetas prisipažino, kad jis pasirinkęs skaityti tokius eilėraščius, kurie yra jam pačiam arčiau prie širdies. Tai jautėsi ypač pirmoje vakaro dalyje, kurioje jis paskaitė šiuos visų taip mėgiamus eilėraščius: Peizažas, Naktis, Fėdra, Vaisiai pilnatis, Karavanas, Lakštingala, Upeliai juokiasi, Kataris, Mėl du pays, Baltija, Dienos, Skundas, Platanai, Skausmas, Vai nedvelk, Kristaliniam karste, Pasiskundimas, Ach kaip nuostabiai.

Šio vakaro įspūdžiai ir prisiminimai, be abejonės, liks kiekvieno dalyvavusio atmintyje, daugiau ar mažiau, kaip originali ir nepakartojama patirtis. Čia norėtumėte tik suminėti kai kuriuos šio vakaro bruožus, kurių dėka ir mažiau sios skeptikų abejonės pasirodė neturinio pagrindo. Poeto gyvenimo žmogiška laikysena nuo pat pradžių patraukė visų dėmesį. Tačiau, pagrindinė priežastis šio vakaro pasisekimo buvo rinktinė Jono Aisčio poezija, jos skaitymas, jos interpretacija. J. Aistis šį vakarą pasirodė didesnis poetas, negu būtų galima įsivaizduoti, skaitant jo poeziją knygoje ar žurnale. J. Aisčio balsas, persunktas meile ir sielvartu, buvo puikiai girdimas be mikrofono be jokių garsiakalbių pagalbos. Jo išraiška, balso tonas ir stiprumas buvo nepamainomos priemonės, išryškinančios eilėraščių nuotaiką ir mintį. Ypač skaitydamas eilėraščius, kuriuos pats trumpai buvo paaikšinęs, jis atrodė lyg būtų savo dvasia nukeliavęs į praeitį, lyg čia pirmą kartą savo išgyvenimus būtų paskelbęs. Dėl tokios puikios eilėraščių interpretacijos, klausytojai ne tik neįsivaizdavo, bet priešingai, su kiekvienu nauju sakiniu Aisčio poezija visiems buvo dar labiau savita, labiau

biau paprasta, labiau suprantama.

Vakaras buvo pradėtas J. Aisčio eilėraščiu "Karalaitė prižiūri priegimį", kurį dramatiškai ir su išjautimu padėklamavo I. Žmuidzinienė. Po to, poetą J. Aistį pristatydama, prof. A. Klimas aptarė J. Aisčio poezijos vertę lietuvių visuomenėje ir ypatingai paties savo ir kiekvieno asmeniškam gyvenimui.

Ši poezijos vakarą suruošė tam reikalui Lietuvių Bendruomenėje susidaręs komitetas. Vakaro parengiamiesiems darbams vadovavo rašytojas Jurgis Jankus.

Pertraukos metu ir po programos daugelis išgiję J. Aisčio naują ir pilniausią knygą "Poezija", papuošę ją poeto autografu.

B. Pasikalbėjimas su poetu Jonu Aisčiu

Vasario 4 d. per Rochesterio Lietuvių radio klubo programą iš stoties WHEC prof. Vlados Sabalienės ir poeto Jono Aisčio pokalbis buvo perduotas radio bangomis.

PROF. SABALIENĖ: Pasinaudojama miela proga aš prašau poetą Aistį pasidalinti mintimis su mūsų klausytojais, atsakant į šiuos klausimus. Ar tiesa, kad eilėraštis tai vizija, kurią poetas stengiasi išreikšti pačiais tiksliausiais žodžiais, kad ir skaitytojas išgyventų tą patį, ką ir kūrėjas?

J. AISTIS: Tai tikra tiesa. Mano poezijoje yra didelė dalis eilių, skirtų kaip tik patiam kūrybiniam momentui. Poetui yra sunku dažnai tai išreikšti, ir ta tema yra prirašyta labai daug eilėraščių. Tarp jų pvz. mano eilėraštis "Kataris" yra pasakymas, kad žodis yra žiedas, pumpure nuvytęs.

PROF. SABALIENĖ: Kaip sukuriate eilėraštį? Ar jis prasiveržia spontaniškai, kaip spalvingas fontanas, o gal jį kuriate ramiai, vienu metu ir tylos nuotaikoje?

J. AISTIS: Tai įvairiai. Kartais jis ateina spontaniškai, kartais yra parašytas labai trumpu laiku, sakysime, net minutėmis ir valandomis, bet dažniausiai ta tema turi būti išnešota šiaip jau prieš sėdant rašyti. Bet dažnai tai yra labai sunkus, sudėtingas ir ilgas darbas. Yra mano eilėraščių, kurie yra tik keturiolika eilučių, bet yra prie jo dirbta ir juo gyventa kokia porą ar net daugiau metų.

PROF. SABALIENĖ: Kai kas tvirtina, kad kūrybinė galia gali plėtotis ir augti tik tada, kai laisvame gimtame krašte. Prašau pasakyti, ar jaučiate neigiamą tremties įtaką Jūsų kūrybiniam polėkiams?

J. AISTIS: O taip. Aš manau, kad jeigu aš būčiau normaliai gyvenęs savame krašte, nors aš už sienuose ir esu labai daug ką įgijęs, bet aš manau, jog laisvame

Poetas Jonas Aistis pokalbyje.

Nuotr. J. Dėdinas

savam krašte aš būčiau padaręs dvejetainį ar trejetainį kartų daugiau negu esu padaręs šiose sąlygose; ypač, kad mano kūryba ir mano visas įkvėpimas eina iš paties krašto ir iš jo žmonių.

PROF. SABALIENĖ: Kurį laikotarpį savo gyvenimo laikote pačiu kūrybingiausiu?

J. AISTIS: Pačiu kūrybingiausiu savo laikotarpiu laikau greičiausiai 33 ir 35 metus, vadinamą "Intymių giesmių" periodą, kuriame aš buvau pasiekęs, gal-

ma sakyti, gal būt, patį kūrybos zenitą ir tais laikais aš gal būsiu daugiausia sukūręs; nors paprastai aš esu parašęs labai mažai. Man rodos, kad dabar, jeigu jau taip apskaičiuoti, tai per metus aš nesu parašęs daugiau kaip 10 eilėraščių.

PROF. SABALIENĖ: Ar galima tikėtis artimoje ateityje naujų Jūsų poezijos tomų pasirodant?

J. AISTIS: Tomų gal ir ne, bet taip atrodo, kad yra užuomazga

• Susidomėjimas poetu O. V. Milašiumi auga. Knygų rinkoje, Paryžiuje, pasirodė naujas leidinys — MIŁOSZ — Maximes et Pensées. Knygos paruošėjas — Jean Bellemine Noel. Leidėjas — A. Silvalre. Formatas — kišeninės knygelės.

Milašiaus ir Apollinaire draugai Tulūzos mieste surengė CENTRE REGIONALE DE DOC. PÉDAGOGIQUE, Tulūzoje, Milašiaus 90 metų gimimo, ir Apollinaire 50 metų mirimo sukaktę proga minėjimą ir parodą. Parodoje buvo išstatyta rankraščių, knygų, iliustracijų, viso 333 dalykai. Paroda tęsiasi nuo 1967. XI. 30 d. ligi 1967. XII. 29 d.

Milašiaus ir Apollinaire draugų tarpe — paminėti profesoriai iš Tulūzos un-to Faculté des Sciences et des Lettres, kurių tarpe yra prof. André Lebois, parašęs veikalą apie Milašių, bei menininkė Moussia de St. Avit.

• A. J. Greimo knyga "Modeli semiologici" neseniai išleista Italijoje (leidėjas Argalia). Jo "Semantique structurale" verčiama ir greit pasirodys anglų, italų ir ispanų kalbomis.

dviem — tai yra poemai, kuria gal čia ir Rochesterio visuomenės paskaitysiu, ir paskui yra irgi eilėraštų, kurie jau sudarys nedidelį rinkinį.

PROF. SABALIENĖ: Labai jums ačiū už pasikalbėjimą. Savo ir klausytojų vardu jums visokių Dievo palaimos.

Kuriam galui mokėti daugiau?

PIRKdami NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYSITE NUO \$500 IKI \$1.000.

PLYMOUTH • VALIANT
BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 Archer, VI 7-1515
"U WILL LIKE US"
CHRYSLER • IMPERIAL

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANAS Į USSR NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y. 1530 BEDFORD AVE.
NEW YORK 3, N. Y. 78 SECOND AVENUE
NEWARK, N. J. 250 MARKET STREET
SOUTH RIVER, N. J. 46 WHITEHEAD AVENUE
UTICA, N. Y. 963 BLEECKER STREET
FARMINGDALE, N. Y. FREEWOOD ACRES
PHILADELPHIA 23, PA. 631 W. GIRARD AVENUE
ALLEGHTOWN, PA. 126 TILGHMAN STREET
ROCHESTER 5, N. Y. 558 HUDSON AVENUE
LOS ANGELES 4, CAL. 107 SO. VERMONT AVENUE
CHICAGO 22, ILL. 1241 NO. ASHLAND AVENUE
BALTIMORE 31, MD. 1900 FLEET STREET
BUFFALO 12, NEW YORK 701 FILMORE AVENUE
DETROIT 12, MICH. 11601 JOS CAMPAN AVENUE
HARTFORD 6, CONN. 122-126 HILLSIDE AVENUE
JERSEY CITY, N. J. 219 MONTGOMERY ST.
SYRACUSE, N. Y. 13204 515 MARCELLUS STREET
CLEVELAND 13, OHIO 1028 KENILWORTH AVENUE
HAMTRAMCK, MICH. 11339 JOS CAMPAN AVENUE
SO. BOSTON, MASS. 396 W. BROADWAY
TRENTON 10, NEW JERSEY. 1152 DEUTZ AVENUE
RAHWAY, N. J. 717 W. GRAND AVE

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 2-7476
363-0494
PO 9-4507
HE 3-1654
232-2942
DU 5-6550
HU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
365-6780
249-6216
HE 5-6368
475-9746
PR 1-0896
TO 9-3980
AN 8-1120
EX 2-0306
381-8997

Tik per Angliją.... Pigiau, greičiau, geriau, galima pasiųsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar jau pats laikas pagalvoti kokių dovanų siuntinėlių sudaryti ir pasiųsti savo giminėms. Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius.

Vasarinis 1968.1.

Gėlėto, nepermatomo, storo nailono medžiaga dėl 4 suknelių, 3½ jardo vilnonės angliskos labai geros vyriškai eilutei medžiagos, 3½ jardo, vilnonės angliskos moteriškai eilutei medžiagos, 1 tere-lyno blusketė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 2 p. vyriški arba moteriški geriausios rūšies nailoninių kojinių.

\$75.00

Vasarinis 1968.2.

Pavasarniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3½ jardo vilnonės angliskos puikios eilutei medžiagos, storo nepermatomo nailono medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški nailoniniai labai geros rūšies marškiniai, 1 sv. šokolodinių saldinių, vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpalis.

\$75.00

Taip pat, į betkurį siuntinį galima dėti žemiau išvardintus dalykus, kurie yra visada naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė skarelė \$4.00, nailoninis itališkas lietpalis \$10.00, vyriški arba moteriški megstukai \$12.00, nailoniniai marškiniai vyriški \$7.00. Vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojinės \$2.00.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England
TELEF. — SHO 8734.

Su malonumu priimame ir užsakymus, kuriuos pats siuntėjas pasirenka iš kainoraščio arba užsako kas Jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir Jūsų pačių supirktus siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siuntiniai yra siunčiami šeimai.

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGIŲ ORO VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.
Telef. — OA 5-7252

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875

Vedėjas — J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro
Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

FEBRUARY - VASARIO MEN. 22, 23 ir 24 D. D.

BARBOSA'S 10 Year Old
Imported Portugal BRANDY Fifth \$3.29

CAMUS GRANDE Fine Champagne
COGNAC Fifth \$5.98

BARON VON KLUEG V.S.O.P.
IMPORTED GERMAN BRANDY Fifth \$3.89

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P. Fifth \$4.89

RICCADONNA VERMOUTH IMPORTED
Dry or Sweet 30 oz. Bottle \$1.39

Mc MASTERS Imported Canadian
WHISKY Fifth \$3.69

JACQUIN'S FORBIDDEN FRUIT
LIQUEUR Fifth \$5.29

GOLD RIBBON NEW YORK STATE Champagne,
Pink Champagne or Sparkling Burgundy Fifth \$2.29

ALEXIS LICHNE 1966 Vintage
BEAUJOLAIS WINE Fifth \$1.69

OLD STYLE LAGER BEER
Case of 24—12 oz. Bottles, Plus Deposit Case \$3.19

HIGH RATES

4.75%

per annum
on regular savings

5.25%

per annum
on investment bonus

Savings Insured to \$15,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

NUOLATINĖ SIUVIMO MOKYKLA IRENA BERNOTAVICIENE.

Jai vadovauja prityrusi mokytoja-instruktore

Išmokite naujo supaprastinto siuvimo metodo tik per 10 pamokų. Pamokos dėstomos lietuvių ir anglų kalbomis. Registruokitės iš anksto, kad patektumėt į pirmesnį kursą, pas

B. AND B. SEWING SCHOOL VEDEJA
ARVYDĄ DIKINI — TEL. 927-0044-45

FILMŲ IVAIRUMAI

STASO SEMENIENE

Nesukr tikojamo filmo triumfališkas grįžimas

Lygiai kaip galima pakartotinais skaityti ir grožėtis Margaret Mitchell 20-ties metų darbu — jos gigantišku romanu, taip galima ir vėl džiaugtis pagal tą knygą pastatytu filmu "Gone With the Wind".

Filmas dabar yra išleistas jau šeštąjį kartą. Apskridęs aplink pasaulį ir sutraukęs daugiau negu 295 milijonus žiūrovų ir surinkęs per 65 milijonus dolerių, jis laikomas ligi šiol nepralenkiamu. Nebent kada nors "Sound of Music" jį pralenks.

Šį sykį Metro-Goldwyn-Mayer apvilko filmą nauju rūbu — ištampė plačiame ekrane, kuris šiuo metu yra beveik būtinybė. Garsas dabar yra stereofoninis, ir arklių kanopos dunda kažkur už nugaros, o paukščių sparnai plaudena virš galvos, jiems pasirodant nuniokoto Georgijos krašto padangėje.

Geroji Hollywoodo technika pasiekė puikių rezultatų, paplatindama ekraną ir pagilindama garsą. Tačiau meniškai požiūriu filmas nei pagerintas, nei pablogintas. Dabar jau 30 metų senumo filmas iš 35 mm. persuktas į 70 mm. juostą, įvedant dar šešių kanalų stereofoninį garsą.

Šis ligi šiol populiariausias ir pelningiausias filmas, sutraukęs daugiausia pinigų ir surinkęs daugiausia Oscarų (net visą dešimtmetį), ir turinio požiūriu svarbiausias, tikrai genialiai atpasakotas ir nenutoles nuo autorės romano.

Visi svarbiausieji veikėjai šiame filme buvo labai atsargiai parinkti. Laimėjo žavūs ir talenčių aktoriai — žvaigždės. Iš pustuzinio svarbiausių herojų šiandien teliko gyva viena Olivia de Havilland, Clark Gable, Vivien Leigh, Leslie Howard, Thomas Mitchell ir Hatie McDaniel vienas po kito jau iškeleliavo amžinybėn, kaip ir pati romano autorė Margaret Mitchell, žuvusi automobilio katastrofoje.

Stebint bet kurį filmą antru ar daugiau kartų, paprastai labiau įsiginama į detales. Šį filmą pirmą kartą teko matyti 1939 m. Londone, Anglijoje, vėliau porą kartų JAV-ose. Ketvirtą kartą žiūrint, pastebi tai gliai alsuojantį lavoną, tai vėl pagalvojai, argi tikrai taip atrodė traukinio vagonas, civiliniam karui pasibaigus?

Filmo masinės scenos nufotografuotos taip, kad jos ir šiais moderniais laikais nėra pralenktos pačių brangiausių epinių filmų.

Gyvenimas filme sukasi apie gal jdomiausias įsimylėlių tipus, bet ir niekšingiausias. O pati meilės istorija ne tik didesnė už patį gyvenimą, bet ir didesnė už vykstantį civilinį karą. Ir romano įvykiai rieda nors ir lėtesniu tempu, nei mes pratę dabar filmuose matyti, bet vis dėlto jie žiūrovą labai intriguojančiai pagauna. Keista, bet besikeičiant laikams, pasikeitė ir pažiūra į filmą. Anais laikais jis buvo klasifikuotas A-TV (tinkamas suaugusiems — su rezervais), dabar pašoko dviem pakopom — A-II (moraliniu atžvilgiu tinkamas suaugusiems ir jaunuoliams).

Šis filmas, surežisuotas Victor Fleming ir pastatytas gabiojo David O. Selznick (irgi jau mirusio), tęsiasi 3 val. ir 40 min.

Ir taip kas šeši metai šis filmas traukiamas iš lentynų ir vėl rodomas su didžiausiu pasisekimu. Atrodo, kad niekas negalėtų suvaidinti Rhett Butler, tik Clark Gable, o Scarlett O'Hara tik Vivien Leigh. Atrodo, kad šiu abiejų aktorių gyvenimas ir buvo skirtas šioms rolėms, kurias jie įkūnija su tikru ekstaziu įkvėpimu.

Motociklistas Kastyčio Izokačio spalvota nuotrauka iš parodos, atidarnos šį sekmadienį, vasario 25 d. 3 val. popiet Jaunimo centre, Chicagoje

NAUJI LEIDINIAI

• Jonas Paskutinis, ESU KELEIVIS. Spausdino Morkūno spaustuvė. 1967 m. 85 psl.

Rinkinyje svarstymų apie Dievą ir žmogų, gilinantis į Dievo savybes, į žmogaus sielos apraiškas: protą, valią, sąžinę, daugiau sustojant ties pirmųjų žmonių laiminga būseną ir jų nupoliu. Autorius tuos dalykus išmąstęs, bet daugiausia bažnyčios Senojo ir Naujojo testamento citatomis. Knygos pavadinimas parinktas iš Šv. Pauliaus laiško žydams — esame keleiviai ir svečiai žemėje. Knygos tikslą autorius įžangoje nu-

sako: sukelti ilgesį amžinosios tėvynės, nustatyti gaires, kurių rodo kryptį į tą antrąją tėvynę. Autorius kalba vaizdžiai. Pvz. pavaizduodamas sielos vertę rašo: "Kristus neatsiklaupė ant kelių, kada jį velnias gundė, bet atsiklaupė prieš Judą iš Iskarijos miestelio, kada velnias buvo jo širdyje. Taip darydamas Kristus parodė, kad norėjo išganyti Judo sielą, notėję parodyti, kaip didelis dalykas yra siela" (39 psl.). Autorius panaudojo čia medžiagą anglų, ispanų, lietuvių kalbomis. Jis nesiekia įvesti mo-

derniojo gamtamokslis patirtų faktų, kas pvz. padarė T. Totho knygas mėgiamas visų tautų skaitytojų; neįveda ir naujų šryškėjusių dabarties Bažnyčioje ir knyga daugiau atrodo esanti parašyta po Tridento susirinkimo, kaip po II Vatikano suvažiavimo. Vietomis autorius sentimentalus, deja, taras nesukdamas net į naivumą, pvz. 68 psl. rašydamas apie pirmuosius žmones sako: "Adomukas vėl skundžiasi savajai dūšiai Ievutei".

Skaitymą palengvina trumpi sakiniai, bet yra ko pageidauti ir dėl kalbos. Vieni svetimieji vardai rašomi su lietuviška galūne, kiti be (plg. 13 psl.); ne visur sudėtos nosinės (pvz. 77 psl. "saugotus"), kai kur skaitvardžių vartojimas netikslus

(pvz. 79 psl. rašoma "trijų metų", kai turi būti "trejų"); vieton "viršgamtybės" tiksliau var-toti "antgamtis".

Autoriaus pasirinktas pseudonimas J. Paskutinis gali kam atrodyti pretenzingas. Ar tai buvo reikalinga, kai iš 5 psl. išspausdintos dedikacijos aišku, kad tai kun. J. Žvirblis?

Knygos paskutiniame puslapyje pažymima, kad tas pats autorius duos ir antrą knygą — "Nestatyta buveinė". Besidžiaugdami lietuviškais leidiniais, norėtume linkėti, kad jie vis nuolat darytųsi svaresni. J. Pr.

• Suameg katalikų bažnyčioje, Vengrijoje, šiomis dienomis pradėta restauruoti garsiosios austrų menininko Antano Maulpertsch 18-me amžiuje sukur-

MAGNIFICENCIJAI, VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO REKTORIUI, Lietuvių Profesorių Draugijos GARBES NARIUI.

Profesoriui - inžinieriui
JULIUI GRAVROGKUI
mirus,

L.P.D.A. Valdyba, susirinkusi posėdžio 1968. II. 12, savo ir draugijos narių vardu reiškia Lietuvių tautai ir ypač jos daliai priverstinioje išeivijoje, o mirusiojo artimiausiems taria paguodos žodį.

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškoj jaukiąj nuotalkoj galėsite praleisti laiką, skaniai paval-kyti ir atsigalvinti.

Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki vėlomos. Šeštad. ir sekmad. nuo 12 val. d. iki vėlomos. Visi prašomi atsilankyti. Savininkai PETRAS IR ANTONINA KAUSAI

If you enjoy the atmosphere
of a Japanese Tea House
and Alohaland...

come to the
DIAMOND HEAD
RESTAURANT AND LOUNGE

... the pleasures of both await you there

COMPLETE LUNCHEONS

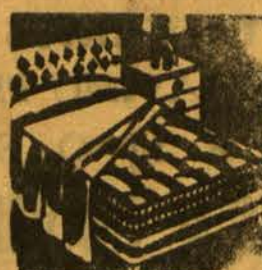
Sarah Mitchell, Hostess

ON SOUTHWEST HY. JUST WEST OF THE

KEDZIE, 79th STREET INTERSECTION

for reservations call 925-1678

Private Rooms for Group Parties and Couples

Mūsų erdviuose patalpose
turime didžiausį pasirinkimą
visų modernių baldų, elek-
trinių krosnių, radijo ir tele-
vizijos aparatų, šaldytuvų ir
kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vieny metų taupymo
laktus nuo išdavimo datos
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant
po \$1,000.00)

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas
už indėlius taupymo knygutėse.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2272 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

tos freskos, nemaža nukentėjusios paskutinio karo metu. Darbams reikalingas lėšas pasiskyrė Vengrijos vyriausybė.

SIUVIMO MAŠINOS

BERNINA • NECCHI • EIMA • VIKING • PFAFF • SINGER (šveicariškos, vokiškos, italijos, amerikiečių, ir visų kitų firmų) Taisos, pataisomos ir nuomojamos prie namomis kainomis ir sąlygomis. Turime greitai ir sažiningas. Turime Italijos, pritaikome pagal skoni kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir visose šalyse. Parduodame ir taisome dulkių siurbius, įvairių gamybų B & B DISTRIBUTING CO. 4214 S. Archer Ave. (Chicago, Ill.) 60632. Tel. 927-0044: 927-0045. Vėdijas Arvydas M. Dikinis

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauistytai paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258 59

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MEGĖJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu audešant pasirinktus reikmenis ypatingai pragai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

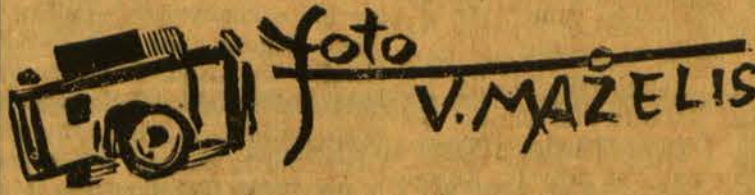
**CARR MOODY
LUMBER CO.**

STASYS LITVINAS, Prez.

3039 So. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.

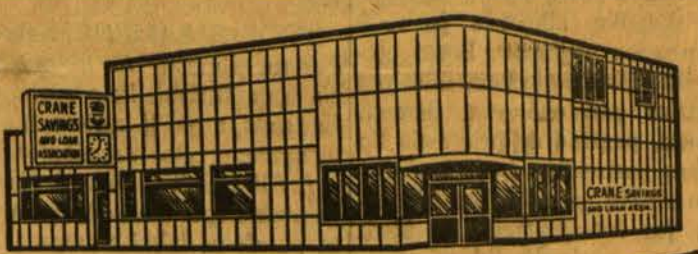
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadienis iki 3 val. p. n.

• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

**CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION**

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4%

Naujas aukštas dividendas
mokamas už investavimo
sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

PIRMAD. ir KETVIRTAD. ... 9 v. r. iki 9 v. v.

ANTRAD. ir PENKTAD. ... 9 v. r. iki 5 v. v.

ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

STEIN TEXTILE CO.

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS
UŽUOLAIMOMIS.

Išgykite urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRSKITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffeta, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimajai Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.

Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

Is Z. Sodeikienės ir P. Aleksos parodos atidarymo Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicago, vasario 10 d.: dail. J. Pantienius (kaipėje), dail. Zita Sodeikienė ir "Laiskų Lietuviams" redaktorius Kęstutis Trimakas. SJ. Nuotr. J. Kasakačio

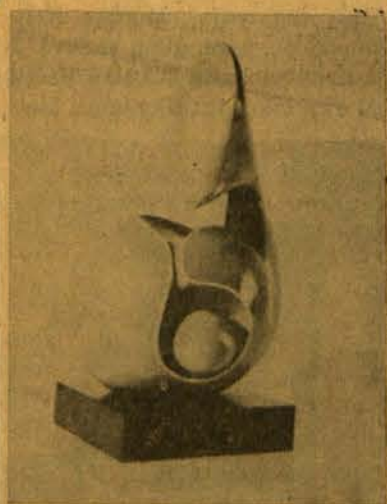
DVIEJŲ TALENTŲ PASIRODYMAS

Sodeikienės ir Aleksos darbų paroda Chicagoje

VALENTINAS RAMONIS

Šio mėnesio 10 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus galerijoje, Chicago, atidaryta dviejų mūsų jaunųjų ir talentingų menininkų paroda. Žitai Sodeikienėi ir Petriui Aleksai pristatymo nereikia. Jie abu priklauso tai mūsų jaunųjų dailininkų kartai, kuri išėjo mokslo ir subrendo Amerikoje. Užtat jie abu yra ir labai panašūs, ir kartu skirtingi. Panašūs tuo, kad abu priklauso Chicago lietuvių dailininkų grupei "Dailė", abu yra čia jau užsiėmę ir pradėję savo, kaip dailininkų, kelią. Abu yra modernistai. Bet tuo pačiu metu jie abu yra labai skirtingi, nes vartoja skirtingas medžiagas savo jausmams ir mintims išreikšti.

tapytoja. Jos mėgiama akrilika regima visuose jos darbuose,

P. Aleksa

Skulptūra

išskyrus piešinius. Kai kur ji vartoja vien tik akrilinius dažus, vaizduodama figūras ar augmenijos formas, surištas į tamprų vienetą. Kitur ji kombinuoja akriliką su kolažu, išgaudama visai skirtingus rezultatus. O dar kitur ji apibūdina formas juoda linija, laimėdama savo kūriniui dar daugiau dramatiškumo. Jos laisvai užmesti piešiniai yra lygiai stiprūs kaip ir tapyba. Sodeikienė visur yra išvysčiusi savąjį stilių, kuriame ji jaučiasi labai laisvai. Nors tai stilių yra sunku apibūdinti, tačiau lengvai matome, kad jis susideda iš geometrinėlių ir gamtinių formų ir elementų, kurie, suderinti drožė, parodo mums fantastišką ir net surrealistinį pasaulį. Jautiesi, lyg žiūrėtum pro langą į kokią nors "science fiction" sceną ar gal net į kitos planetos paviršių.

Petro Aleksos skulptūros yra įdomios ir vis savitiškai naujos. Jis nesiriboja jokia medžiaga, ar technika. Aleksa naudoja tokią medžiagą, kuri geriau išreikštų jo mintyse sukurtą vaizdą. Pačios skulptūros pasako sarkastiškai ar vien tik humoristiškai, ką jų autorius galvoja apie šiuo metu pasaulį. Tą geriausiai ir mes patys pastebime parodos ryškiausioje ekspozicijoje "The Leader". Skulptūra vaizduoja kažkokį žygiuojantį gyvulį, nešantį vėlavėlę uodegoje, gi šioji yra vietoje, kur turėtų būti gyvulio galva.

Parodą atidarant, susirinko gausus būrys žiūrovų. Tą patį vakarą jau buvo nupirktas kelias darbus. Paroda muziejuje (4012 Archer Ave.) tęsis iki vasario 29 d. Ją galima lankyti visas septynias savaitės dienas nuo 1 val. iki 4 val. 30 min. po piet. Įėjimas nemokamas.

Z. Sodeikienė

Tapyba

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Sesers M. Mercedes skaidrės ir Kastyčio Izakačio nuotraukos. Lietuvių foto archyvas, tęsdamas pernai pradėtą meno darbų skaidrėmis demonstravimo ir foto parodų tradiciją, šio sekmadienio popietėje (3 val.) Jaunimo centre, Chicagoje, skaidrėmis pademonstruos žinomos mūsų dailininkės Sėsers M. Mercedes tapybos darbus. Juos palydės savais komentarais dail. Bronė Jameikienė. Tuo pačiu metu bus atidaryta ir kito lietuvių, foto menininko Kastyčio Izakačio spalvotų nuotraukų paroda. Visuomenė kviečiama šio meno skaidrių ir nuotraukų popietės atsilankyti.

• Prancūzai mini Lietuvos partizanus. Paryžiuje, knygų rinkoje, pasirodė veikalas L'OPPOSITION EN U. R. S. S. 1917-1967. Jis parašytas Roland Gaucher. Knyga yra 432 psl. Kaina — 27 fr. Išleido Albin Michel leidykla.

Tame veikalas yra rašoma ir apie Lietuvos partizanų kovas prieš sovietinę rusų okupaciją.

• Sausio 24 d. 70 metų amžiaus sulaukė Antanas Zauka, vienas iš nedaugelio Lietuvos operos veteranų, Lietuvos operoje dirbęs nuo pat 1920 metų. Pradėjo kaip choristas, vėliau ilgą laiką buvo režisieriaus padėjėjas, nuo 1936 metų ėmė pats režisuoti ir vėliau yra parengęs kelias dešimtis spektaklių. Po karo yra buvęs ir operos direktorium Vilniuje.

• Procentomanija ir genocidinis "prieauglis" Lietuvoje. Sausio 25 d. Lietuvoj viską skaičiuojanti statistikos valdyba (Sov. S-gos statistikos įstaigos padalinys) paskelbė "duomenis" apie ūkinę padėtį, arba, kaip ji vadina, — apie 1967 metų "liaudies" ūkio plano įvykdymą. ("Liaudies" ūkis sovietinė terminologijoje yra valstybės, ar dar tiksliau — biurokratų nuosavybiškai valdomas ūkis.)

Nors tie pranešimai — apyskaits kas metai ilgesni, bet kaip seniau, taip ir dabar joje vyrauja "procentomanija": beveik viskas rodoma tik palyginamaisiais procentais, vos kur-ne-kur teįterpiant vieną kitą absoliutinį skaičių. Tokia statistikos apžvalga pasilieka, kaip buvus, "lygtis su daugeliu nežinomųjų".

Tad beveik vienintelis dėmesio vertas duomenis toje statistikoje — gyventojų skaičius Lietuvoje. O ten sakoma:

"Negalutiniais apskaičiavimais, Lietuvos TSR gyventojų skaičius 1968 metų pradžioje buvo 3 058 tūkstančiai žmonių".

Prisimintina, kad jau prieš 30 m., prieš bolševikų - nacių są-

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. vasario mėn. 24 d.

7

mokslą ir jį įvykdytą genocidą tame plote, kurį dabar vadiname "Lietuvos TSR", jau buvo apie 3,215 tūkstančių gyventojų. Tai toks dabar genocidinis "prieauglis".

• Kovo mėnesio viduryje rengiama rusų menininkų invazija į Lietuvą. Per dešimtį dienų (kovo 12-21) visuose dides-

niuose Lietuvos miestuose bus apie šimtas rusų orkestrų, kapelių, chorų ir ansamblių koncertų. Be to, atvyks grupės rusų rašytojų, dailininkų ir kinematografininkų. Bus parodos dailės, taikomosios dailės, istorijos ir kultūros paminklų, grožinės ir politinės literatūros knygų, fotografijų.

E U D E I K I S

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:

4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 8
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų

2433 West 63rd Street, Chicago

Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON, SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Čia

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — Cedarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2814 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-8401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7909 STATE RD., OAKLAWNS ILL. Tel. — 636-3320

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

Highest Rates on Savings

At Standard Federal Savings your savings earn at the highest rate paid by any savings institution in Chicagoland.

4 3/4% **5 1/4%**

PER ANNUM, CURRENT RATE

PASSBOOK SAVINGS

Earnings are added and compounded four times a year. 4.75% compounded quarterly is 4.83%. Build your savings with a passbook account. Develop the habit of saving regularly.

PER ANNUM

6 MONTH CERTIFICATES

Issued in minimum amount of \$10,000 and larger amounts in multiples of \$1,000.

SAFETY ASSURED

Your savings are protected by our great strength in Reserves, our sound assets, our careful operating policies and by insurance of accounts to \$15,000 by The Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a Permanent Agency of the U.S. Government.

Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.

ASSETS OVER \$122,000,000.00

RESERVES and SURPLUS OVER \$10,500,000.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

OPEN MON. and THURS. 9 to 5; TUES. and FRI. 9 to 4; SAT. 9 to 12 Noon; WEDNESDAY—CLOSED

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

COSMOS EXPRESS

MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.
3 skyriai Chicagoje:
2008 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2734
3212 So. Halsted St. Tel. CA 5-1864

Lietuvių bendrovė, kuri turi taisyti siuntinius siųsti be tarpininkų tiesiai savo vardu iš Chicago į Lietuvą. Didelis pasirinkimas geriausios rūšies medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis.

E. ir V. Žukauskai

MOVING

J. NAUJOKAITIS

Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

BANGA

TV, Radio, Stereo, Air-Conditioners
Pardavimas ir taisymas
2649 W. 63rd St. Tel. — 434-0421
P. Rudėnas K. Šimulis

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

ir kitus kraštus.

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

RICHMOND SERVICE

Kampas Richmond ir 63rd Street
Užsieninių ir vietinių automobilių
taisymas. Priklauso Chicago Motor
Club. Nelaimės atveju, skambinkite:
GR 6-3134 arba GR 6-3353
Sav. — Juozas (Joe) Juraitis

MOVING

Apdraustas perkraustymas
įvairių atstumų

A. VILIMAS

823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 8-1882

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

BIRUTININKĖ - KŪRĖJA SAVANORĖ

SOFIJA OZELIENĖ, Chicago, Ill.

Stasė Pranculytė - Statkevičienė šiomis dienomis sulaukė garbingo 75 metų amžiaus. Motinai suaktyvininkėi pagerbti dukters dantų gyd. Elena Čižinauskienė ir Nijolė Kaveckienė surengė šaunų priėmimą. Artesian restorane vasaro 11 d., į kurį atsilankė per 40 asmenų: artimieji, draugai, birutininkės ir kūrėjai - savanoriai. Mielai suaktyvininkėi pasirodžius salėje, susirinkusieji pasitiko ją su "Ilgiausių metų" garsais. Malonios staigmenos sujaukė, suaktyvininkė sveikinusi džiaugsmingai su atvykusiais jos pagerbti.

Sveikindami ir pagerbimas Chicagoje

Balgiantis pietums, šeimos vardu svečius pasveikino Vytautas Kaveckas ir tolimesnės pagerbimo programą pravedė pavietai M. Reklaitis, kuris tai atliko sklandžiai ir nuotaikingai. Pasveikinus suaktyvininkę L. V.S. Ramovės ir kūrėjų savanorių vardu, išskėlė suaktyvininkės gražų pasitarimą tėvynei. LDK Birutės d-jos vardu sveikino pirmininkę Marta Babickienė, apžvelgdama suaktyvininkės nuveiktą gyvenimo kelią, išryškindama jos nuopelnus tėvynei ir tautai. L. Dainauskienė jautriais baltrušaičio poezijos žodžiais perdavė suaktyvininkę birutininkių adresą ir dovaną. Šiauliškių vardu šiltai sveikino p. Paškevičius. J. Dainauskas savo šeimos vardu padėkojo suaktyvininkėi už suteiktą moralinę ir materialinę paramą jo šeimai sunkiose tremties dienose. Sveikindamas užbaigė šeimos vardu Vytautas Kaveckas, pareiškęs jai pagarbą ir padėką. Pasigyrė: jėdū su uošviene esą geriausi draugai.

St. Statkevičienė nuoširdžiai padėkojo visiems prisiminusiems jos deimantinę amžiaus sukaktį, ypač savo artimiesiems, pareiškdama, kad jos dukters, žentai ir vaikaičiai — geriausi pasaulį.

Pasivertusi gall. sesuo gelbsti lietuvius

Stasė Pranculytė - Statkevičienė gimė Šiauliuose 1893 m. vasario 10 d. Baigusi Šiaulių progimnaziją, jaunuolė nuvyko į Tartu (Estiją), kur lankė A. Puškino gimnaziją ir baigė akusherijos kursus prie Tartu universiteto. Baigusi kursus su atžymėjimu, sugrįžo į Šiaulius ir po kurio laiko įstojo į felčerų mokyklą Gardine. Pirmam pasauliniam karui prasidėjus, buvo mobilizuota ir paskirta rusų 10 armijos lauko ligoninėn, veikiančioj pafrontėje. Ji čia išgyveno trejų metų karo odisėją. Kaip Rusijos Raudonojo Kryžiaus sąjungos galeistingoji sesuo, ji pasižymėjo drąsa, stropumu ir dideliu pasišventimu ir buvo apdovanota Šv. Jurgio kryžiumi. Kilus Rusijoje revoliucijai ir pakrikus armijai, pakliūva ji į Minską, kurį netrukus užima vokiečių kariuomenė. Jiems paskelbus medicinos personalo mobilizaciją, ji buvo paskirta į karo ligoninę. 1918 m. kovo mėn. grįžantiems pabėgėliams ir demobilizuotiems kariaims į vokiečių užimtas sritis vokiečiai čia įsteigė karantiną. Persikėlus čia į ligoninę, Sta-

sė labai sumaniai gelbėjo lietuvius, padėdama jiems išvengti karantino "malonumų".

Besikuriančioje Lietuvoje

Po didelių pastangų, ankstyvą 1918 m. pavasarį suaktyvininkėi pavyksta sugrįžti į Lietuvą. Gimtuosie Šiauliuose šeimininkavo vokiečiai. Karo nualintame krašte siautė epideminės ligos. Kovoti su ligomis, stojo kojam medicinos personalo ir vaistų, buvo itin sunku.

Pasklidus iš Vilniaus žiniai apie paskelbtą Lietuvos Nepriklausomybę, tautoje kilo entuziazmas ir viltis. Tačiau netrukus į Šiaurės Lietuvą įsiveržė rusų raudonoji armija, o vėliau ir bermontininkų gaujos. Įvykus Vokietijoje revoliucijai, pakrikus vokiečių kariuomenėn paliko Vilnių bolševikams. Prasidėjus mieste anarchojai ir su-

Stasė Statkevičienė

ėmimams, antrasis ministerių kabinetas nutarė persikelti į Kauną.

Kėlimasis iš sostinės Vilniaus į Kauną

Idomi istorinė detalė, kaip Lietuvos vyriausybė persikėlė iš sostinės Vilniaus į Kauną. Naujųjų 1919 metų išvakarėse Mykolas Sleževičius vyriausybę bolševikams Kapsukas - Mickevičius nutarė likviduoti. Sausio 2 d. vakare į namus, kuriuose gyveno M. Sleževičius, atėjo komisarai su milicija jo suimti. Ir tik sumanių kaimynų dėka, nurodžiusių atėjūnams klaidingą adresą, Sleževičiui pavyko iš namų pasišalinti ir nuvykti pas "Lietuvos Žinių" redaktorę Feliciją Bortkevičienę. Čia jau rado ant vaikiškų rogučių pakrautą lagaminą su atsišaukmais į tautą. Nedelsdamas patraukė su rogutėmis į stotį. Lagaminas

Lietuvos Dukterų dr-jos steigėjas su pirmininkėmis. Steigėjas ir kapelionas kun. dr. F. Gureckas su pereinusių metų dr-jos pirmininke Birute Briediene (deš.) ir naujai išrinkta 2 metams pirm. Sofija Adomaitiene. Nuotr. St. S.

Dailininkė Sesuo M. Mercedes, kurios kūrybos skaidrių popietę rengia Lietuvių foto archyvas šį sekmadienį, vasario 25 d. 3 val. popiet Jaunimo centre, Chicagoje. Nuotrauka Alg. Kezio, SJ.

buvo sunkus. Rogutes traukė Doma Sleževičienė su Felicija Bortkevičiene, o ministeris pirmininkas stūmė krovinį lazda. Šią kelionę dail. A. Rūkštelė įamžino paveiksle, kurį D. Sleževičienė padovanojo Čiurlionio galerijai.

Karo ligoninėje

Laikinoje sostinėje prisiglaudusi, Lietuvos vyriausybė organizavo krašto gynimą. Savo pargarsėjusioje ugningojo kalboje M. Sleževičius uždegė jaunimą ir senimą. Gimnazistai, šeštukai, septintokai ir aštuntokai išėjo savanoriais ginti laisvės. Patyrusi, kas dedasi Kaune, Stasė Pranculytė ryžosi savo patirtimi ir jėgomis pagelbėti tėvynei gynėjams. Vasario gale pasileido į kelionę per Rekyvos ežerą Kauno link. Brolio pavėžėta ir pėsčiomis, kai kur pasinaudodama "stoika", pasiekė Kauną ir tuoj pat prisistatė Karo sanitarijos valdybai. Buvo tuoj pat paskirta į 2-jo pėst. pulko ligoninę Panemunėje, vėliau persikėlė į Karo ligoninę laborantės pareigoms. 1920 m. lapkričio mėn. susituokė su kapitonu Laurynu Statkevičium, Karo ligoninės ūkio viršininku. Po metų persikėlė į Valstybinę Bakteriologijos ir Higienos institutą laborantės ir reikalų vedėjos pareigoms, dirbdama čia iki paskutiniųjų laisvos tėvynės dienų. Šalia profesinio darbo suaktyvininkė gražiai tvarkė šeimos židinį — augino dvi dukreles. Aliutė (vėliau daktarė gydytoja) išteklėjo už leitenanto Edwardo Čižinausko ir Nijolės tremtyje sukūrė šeimą su Vytautu Kavecku. Okupavus bolševikams Lietuvą, jos vyras, ilgametis Karo mokyklos ūkio viršininkas, pulk. leit. L. Statkevičius buvo perkeltas į artilerijos pulką ir 1941 m. birželio mėn. drauge su visais karininkais Varenos poligone buvo suimtas, išvežtas į Sibirą, kur 1941 m. ir mirė.

Su partizanais laisvės kovoje Antrajam pasauliniam karui prasidėjus, raudonoji armija galvotrukčiais bėgo iš Lietuvos. Tauta sukilė išsikovoti laisvės. St. Statkevičienė atliko herojišką žygį — savanoriškai vyko į pagalbą prie Karmėlavos, partizanams susirėmus su bėgančiais raudonarmiečiais. Gailėstingosios sesers uniformoje, su sanitarine mašina, pakranta ginklų, lydima partizanų Kirlos, Janušo ir Degučio (stud. mediko) išvyko ji į Karmėlavą. Tačiau raudonarmiečiai prie Karmėlavos pasitiko juos ugnimi. Saujelė partizanų miško priedangoje vos pajėgė atsilaikyti. Tai būta paties kritiškiausio momento. Raudonoji armija, sužinojusi, kad vokiečiai dar nėra užėmę Kauno, pasuko atgal kruvinam kerštui, tačiau užskridę keli vokiečių bombonešiai paspartino bolševikų žingsnius į "placiją tėvynę".

Vėliau teko stebėti iki mokyklinio amžiaus vaikus, besiklausančius "Žirginėlių" plokš-

Tautiniam auklėjimui būtinos ir plokštelės

Mūsų jaunimas kasmet lietuviškumo atžvilgiu aiškiai smunka žemyn. El. Bra.

Moto paimtas iš "Draugo" kultūrinio priedo Nr. 29 (5) vedamojo. Jis nereikalingas komentarų. Vargu ar beatsiras tokių optimistų, kurie su konsultuotu faktų nesutiktų. Vedamojo autorė El. Bra. savo mintis paremia ir savu patyrimu — ji jau netrupą laiką dirba su jaunimu, ypač vasaros stovyklose, todėl jos teigimas nėra iš piršto išlaužtas.

Vaikas, kuris iki 10 metų amžiaus neišmoksta taisyklingai kalbėti lietuviškai, vargu ar vėliau, išsivijos slygose, išmoks. Jeigu jame iki to amžiaus neišsivys lietuviškumas — tai ir vėliau tik skurdžiai pasireikš.

Prieš keliolika metų į vieną Kanados lietuvių koloniją atvyko vakaro programos atlikti Bern. Brazdžionis, Ant. Gustaitis ir Henr. Kačinskas. Koncerto metu netoliese sėdėjo pora vaikučių. Vienas kokių 5 metų, kitas gal kokių 8. Kačinskui skaitant Antano Vaičiūliaičio "Elenutės nuodėmę", tie du puikučiai praviromis burnelėmis klausėsi. Kai jų motinai prasi-verždavo juokas, mažasis visai nesivaržydamas uždėdavo savo rankutę ant motinos lūpų, paltydėdamas dar gana garsiu šėš! jos juokui nutildyti. Aktoriaus nuostabus atkūrimas vaikui artimo, suprantamo dalyko jį sužavėjo. Vaiką užimponavo ne tik pats veikalo siužetas, bet ir aktoriaus balsas, dikcija, intonacija. Ir jie, kaip ir kiti klausytojai, išgyveno tai, ką išgyveno pati Elenutė, sulaukus dėdės su dovanomis ir vėliau tas dovanas pati nuo savęs "pavogusi".

Vėliau teko stebėti iki mokyklinio amžiaus vaikus, besiklausančius "Žirginėlių" plokš-

telės. Rezultatai tie patys. Pasakų metu jie pageidavo netrukdomos tylos. Dainėles kartu dainavo ir šoko. Plokštelei negrojanč, patys bandydavo įsejinti girdėtus veikėjus. Ne mažesnę įspūdį daro ir plokštelės "Sigutė". Vaikams vieno grojimo nepakanka. Reikia bent 2—3 kartus iš eilės plokštelę pagroti.

Tiesa, plokštelės nepakeičia knygu, bet iš kitos pusės knygas jos labai papildo. Vaikai iš plokštelių pramoksta dainų visai be ypatingos tėvų pastangos, pramoksta gana trumpu laiku. O mes visi žinome, kiek motina sugeba skirti laiko vaikams knygos paskaitymui. Labai nedaug. Žinoma, tėvai, kurie suras laiko pasiklausyti plokštelių kartu su vaikais, vaikams suteiks dar didesnį malonumą.

Vaikas, besiklausydamas plokštelių, girdi kalbos puikią tarseną — dikciją, gerą kalbos intonaciją. Vaikai yra labai imlūs, savyje tuoj kone viską pasilauka. Klausymasis gero ir gražaus kalbėjimo, išmokys ir juos tai pasisavinti.

Pasirinkimas įrengiamosios medžiagos yra jau nemažas. Šalia išsivijos literatūros, daug vertingų dalykų rasime išleistų ir okupuotoje Lietuvoje. Paimkime kad ir Kubilinsko ar Borutos liaudies pasakas arba poeziją to paties Kubilinsko.

Malonu yra skaityti gerą knygą, bet dar maloniau įspūdingiau yra klausyti puikių aktorių skaitymo. Mes kol kas dar jų turime. Dar yra dramos žmonių, kurių pajėgumu mes patys žavimės. Kodėl neįamžinti jų talentą, jų darbo bei pastangų rezultatus, kad ir mes pasidžiaugtume ne tik jais, bet ir pasėliu, kurį jie bėrė ir į mūsų vaikų širdis. K. V.

Pasirinkimas įrengiamosios medžiagos yra jau nemažas. Šalia išsivijos literatūros, daug vertingų dalykų rasime išleistų ir okupuotoje Lietuvoje. Paimkime kad ir Kubilinsko ar Borutos liaudies pasakas arba poeziją to paties Kubilinsko.

Malonu yra skaityti gerą knygą, bet dar maloniau įspūdingiau yra klausyti puikių aktorių skaitymo. Mes kol kas dar jų turime. Dar yra dramos žmonių, kurių pajėgumu mes patys žavimės. Kodėl neįamžinti jų talentą, jų darbo bei pastangų rezultatus, kad ir mes pasidžiaugtume ne tik jais, bet ir pasėliu, kurį jie bėrė ir į mūsų vaikų širdis.

Malonu yra skaityti gerą knygą, bet dar maloniau įspūdingiau yra klausyti puikių aktorių skaitymo. Mes kol kas dar jų turime. Dar yra dramos žmonių, kurių pajėgumu mes patys žavimės. Kodėl neįamžinti jų talentą, jų darbo bei pastangų rezultatus, kad ir mes pasidžiaugtume ne tik jais, bet ir pasėliu, kurį jie bėrė ir į mūsų vaikų širdis.

Malonu yra skaityti gerą knygą, bet dar maloniau įspūdingiau yra klausyti puikių aktorių skaitymo. Mes kol kas dar jų turime. Dar yra dramos žmonių, kurių pajėgumu mes patys žavimės. Kodėl neįamžinti jų talentą, jų darbo bei pastangų rezultatus, kad ir mes pasidžiaugtume ne tik jais, bet ir pasėliu, kurį jie bėrė ir į mūsų vaikų širdis.

Malonu yra skaityti gerą knygą, bet dar maloniau įspūdingiau yra klausyti puikių aktorių skaitymo. Mes kol kas dar jų turime. Dar yra dramos žmonių, kurių pajėgumu mes patys žavimės. Kodėl neįamžinti jų talentą, jų darbo bei pastangų rezultatus, kad ir mes pasidžiaugtume ne tik jais, bet ir pasėliu, kurį jie bėrė ir į mūsų vaikų širdis.

Malonu yra skaityti gerą knygą, bet dar maloniau įspūdingiau yra klausyti puikių aktorių skaitymo. Mes kol kas dar jų turime. Dar yra dramos žmonių, kurių pajėgumu mes patys žavimės. Kodėl neįamžinti jų talentą, jų darbo bei pastangų rezultatus, kad ir mes pasidžiaugtume ne tik jais, bet ir pasėliu, kurį jie bėrė ir į mūsų vaikų širdis.

Malonu yra skaityti gerą knygą, bet dar maloniau įspūdingiau yra klausyti puikių aktorių skaitymo. Mes kol kas dar jų turime. Dar yra dramos žmonių, kurių pajėgumu mes patys žavimės. Kodėl neįamžinti jų talentą, jų darbo bei pastangų rezultatus, kad ir mes pasidžiaugtume ne tik jais, bet ir pasėliu, kurį jie bėrė ir į mūsų vaikų širdis.

Malonu yra skaityti gerą knygą, bet dar maloniau įspūdingiau yra klausyti puikių aktorių skaitymo. Mes kol kas dar jų turime. Dar yra dramos žmonių, kurių pajėgumu mes patys žavimės. Kodėl neįamžinti jų talentą, jų darbo bei pastangų rezultatus, kad ir mes pasidžiaugtume ne tik jais, bet ir pasėliu, kurį jie bėrė ir į mūsų vaikų širdis.

IŠLYDINT IŠ VALDYBOS

Jau taip mūsųose įsisiūbavo, kad niekas nenori pakliūti metams — kitiems į valdybą kurios nors organizacijos. Tačiau yra ir organizacijų, iš kurių pasiitraukiančios valdybos narės yra gražiai išlydimos ir apdovanojamos.

Viena tokių glaudžiai sugyvenančių organizacijų yra *Lietuvos Dukterų draugija*. Pasitraukiant valdybos narės, kitos sukuria vašes (asmeniškai — ne iš organizacijos lėšų) ir net patios savo lėšomis parenka dovanėles pasitraukiančioms.

Siemiet buvo gražiai atsiveikinta su visa trejuka: pirmininke, vicepirmininke ir išdininke (Birute Briediene, Birute Bagdanskienė ir Uršule Lipčienė).

Vaišes paruošė Genė Baradienė savo namuose. Chicagoje ji atvyko iš Venezuelos, kur palaikė savo pirmąjį vyrą Jiri Benč (jis buvo čekoslovakų prezidento Edwardo Benešo sūnėnas; Jiri — lietuviškai Jurgis).

Pasikeista trumpomis, sąmoningomis kalbomis. Idomų siurprizą sugalvojo Monika Kripkauskienė, parengimų vadovė. Ji jautriai paskaitė iš Petro Vaičiūno rinkinio, pritaikydama kiek-

Genė Baradienė savo namuose priėmė puošto stalo trijų valdybos narių išlydėdama. Nuotr. St. S.

Monika Kripkauskienė skaito sparnuotą sveikinimą. Nuotr. St. S.

Monika Kripkauskienė skaito sparnuotą sveikinimą. Nuotr. St. S.

Moteris generolė?

Senato ginkluotų pajėgų komitetas pritarė naujam įstatymo pasiūlymui, pagal kurį viena gražią dieną būtų pravaistas moters paskyrimas į generolus ar admirolus.

Šiomis dienomis šis pasiūlymas senate gavo palankų pritarimą. Tuo siekiama duoti moterims karininkams tą patį pakėlimo galimybę ginkluotose pajėgose, kaip ir jų bendradarbiams — vyriškiams. Šiuo metu ginkluotų pajėgų moterų skyriuose tebuvo pasiekiamas tik pulkininko laipsnis.

Žmonos tikėjimas

Des Moines mieste, JAV-ėse, baptistų pastorius George Parish persiskyrė su savo žmona, su kuria laimingai sugyveno 31 metus. Jis kaltino ją, kad ji pastatė jį į keblią padėtį, kai, vos jam pradėjus sakyti pamokslą, ji išėjo iš bažnyčios.

Kai žmona priešinga vyrui...

Michigano universitete dėstąs vienas gydytojas tiki, kad, jei žmona yra nedraugiška ar net priešinga savo vyrui, ji išvysto reumatinį artrozį...

vienai išeinančiai, ir pavadindama "išlydint iš valdybos".

Birutei Briedienei:

Prabėgo metų vargo dienos, Lyg sraunios upės nubangavo. Neverk, jei širdį jos apgavo! Dar bus dienų, dar kais

blakstienos. Prabėgo metų margos dienos, Lyg paukščių pulkas

nukrypavo. Ir kas, jei jos jau nebe Tavo! Kas vakar buvo — širdys

neša!

Kas bus rytoj — parodysi

gijos.

Veržies kovon už laimės lašą. Vėl... stosi dirbti pasilėjęs!

Uršulei Lipčienėi:

Zvelk į dangų, zvelk į žemę!...

Visos naktys saule bunda.

Kas diena — nauja pagunda.

Birutei Bagdanskienėi:

Nurimk, sesut. Gana raudoti!

Nušuostyk ašaras galias.

Praeis skausmų laikai

kraujuoti.

Gyvensim mes dienas dailias.

Asmenui, niekad neišsinešančiam (steigėjui kun. dr. F. Gureckui) ir naujai įėjusiai pirmininkei Sofijai Adomaitienei:

Darbo rankos, vargo laužtos, Rodo kelią į rytojų.

Darbo akys, skausmo

gaužtos,

Moko tiest sapnus po kojų!..

KALBANT APIE GRAŽŲ ELGESĮ

Kartais (ir tai dažniausiai) yra daug maloniau paslėpti susierzinimo jausmą ar apsimesti jo savyje neturint, negu aiškiai jį parodyti. Dvasios aristokratai yra kaip tik tokie dvasios galiūnai, nugalėjusieji menkųjų gyvenimo mažmožių. Pagėzaminuokime save, ar sugebame būti žavėtinai malonios ir abejingos.

1. kai kas nors kitas parodo blogą elgesį,
2. kai draugė suklusta ir tuo apsunkina tavo,
3. kai svečio ar viešnios nerūpestingumas padaro dėmę brangiam kilime, apipila staltiesę ar įbrėžia mėgiamiausią baldą,
4. kai atsilankę vaikai išmėto žaislus kambarį,
5. kai svečiai ar viešnios atvyksta nelauktai, nieko neperspėję,
6. kai svečiai nepaprastai vėluojasi vakarienei,
7. kai draugė paskambina telefonu nepatogiu laiku,
8. kai jūs turite ilgai laukti restorane partnerės, su kuria sutarėte kartu pietauti,
9. kai vyras atsiveda draugų namo pietums ar vakarienei, iš anksto nepranešęs ar pasakęs tik paskutinę minutę.

Daila Dobillienė

Vokietijoje moko mandagumo

Frankfurto mieste, Vokietijoje, buvo pasamdyta grupė psichologų, kad jie pamokytyt autotobus vairuotojus mandagumo. Esą, ypač moterys nusiskundžiusios jų šiais laikais rodomu grubumu.

Kodėl moteris brangi?

Po to, kai vyras išleidžia pasakiškus turtus dėl moters, jis tikrai turi teisę vadinti ją "brangioji".

— Anonimas

Ko moteris neprimato?

Tikrai juokinga, kad žmona, kuri klaurai permato savo vyrą visiškai nepastebi ištrūkusių sagos jo švarke.

— Anonimas